

Årsmelding 2014

Center for
omsorgsforskning

KONTAKTINFORMASJON

ØST

Leder: Maren Sogstad, maren.sogstad@hig.no

Faglig ansvarlig: Tor Inge Romøren, tromoren@online.no

VEST

Daglig leder: Oddvar Førland, oddvar.forland@hib.no

Forskningsleder: Frode F. Jacobsen, frode.fadnes.jacobsen@hib.no

NORD

Daglig leder: Anne Serine Fottland, anne.serine.fottland@uit.no

Faglig leder: Torunn Hamran, torunn.hamran@uit.no

MIDT

Daglig leder: Kirsten Lange, kirsten.lange@hint.no

Faglig leder: Ingela Enmarker, ingela.enmarker@hint.no

SØR

Daglig leder: Torhild Gregersen, torhild.k.gregersen@uia.no

Faglig leder: Bjørg Dale, bjorg.dale@uia.no

INNHold

FELLES AKTIVITET	5
ÅRSMELDINGER	
NORD	13
MIDT	27
VEST	47
ØST	67
SØR	75

ÅRSMELDING FELLES

NASJONAL KONFERANSE

Prioritering og fordeling i omsorgstjenesten. Det var tema for den fjerde nasjonale konferansen for omsorgsforskning. Den ble arrangert 22. og 23. oktober av Senter for omsorgsforskning Østlandet. 180 deltakere var samlet på Gardermoen.

Det blir flere eldre og kommunene får ansvar for nye grupper og stadig yngre brukere. Forskere ved høyskoler og universitet og ansatte i kommunene, helseforetak, Helsedirektoratet og hos fylkesmennene var noen av dem som diskuterte hvordan penger skal brukes og hvor innsatsen til de ansatte i omsorgssektoren bør settes inn.

– Konferansen er en genuin mulighet til å diskutere omsorgstjenestene. Oppgavene til kommunene har vært i en rivende utvikling. For eksempel overtar kommunene ansvar som spesialisthelsetjenesten hadde før, og tidlig intervensjon er sentralt. Nye oppgaver og flere brukere innenfor begrensede ressurser gir vanskelige valg, sa Maren Sogstad, leder for

Senter for omsorgsforskning Østlandet, i sin åpningstale.

Hun la til:

– Hvor bevisste er vi rundt de prioriteringene vi gjør i helse- og omsorgssektoren daglig? Hvilke utfordringer står vi overfor i dag, og hvilke kommer i morgen?

TIDSSKRIFT

Sentrene for omsorgsforskning står bak nytt tidsskriftet som blir utgitt i samarbeid med Universitetsforlaget. Det skal hete Tidsskrift for omsorgsforskning. Senter for omsorgsforskning Øst koordinerer produksjonen.

Det var i 2014 satt av én million kroner til sentrenes arbeid med å formidle kunnskap om forskning og innovasjon i og om omsorgssektoren. Det ga mulighet for at redaksjonsarbeidet kunne starte våren 2014.

Sentrene for omsorgsforskning fikk høsten 2014 én million kroner til forskningsformidling gjennom statsbudsjettet for 2015. Dette vil bli brukt til å fortsette arbeidet med å etablere tidsskriftet. Blant annet er det startet opp redaksjonsmøter og redaksjonskomiteens medlemmer og andre gjør vurderinger av fagartiklene til tidsskriftet.

Design på tidsskriftet lages av andreårsstudenter som tar bachelor i mediedesign ved Høgskolen I Gjøvik. De har dette som oppgave i emnet «Manuskriptredigering og typografi». Deres arbeid startet høsten 2014.

Tidsskriftet skal formidle kunnskap, forskning og innovasjon i omsorgssektoren. Første nummer komme første halvår 2015. Tidsskriftet skal i oppstarten utgis to ganger i året, og hvert nummer blir på 96 sider. Målgrupper er ansatte i omsorgsfeltet, forskere, politikere og andre med

beslutningsmyndighet og tilknytning til feltet. Tidsskriftet skal sendes ut til alle landets kommuner.

FRIVILLIGHETSSEMINAR

Du og jeg skal utføre 25 prosent av omsorgsarbeidet i Norge i framtiden. Hvor mye utfører vi i dag, og hva slags arbeid vil vi helst påta oss?

Det er noe av spørsmålene forskere i Skandinavia nå jobber med. På en samling på Gardermoen i november i regi av Senter for omsorgsforskning Øst, var hensikten å bli kjent med hverandres forskning. Hvor kan det samarbeides bedre og hvor er det huller i kartleggingen.

Bakgrunnen for arbeidet kom i 2011. Hovedbudskapet i Stortingsmeldingen «Innovasjon i omsorg» var at Norge trenger flere hender for å møte demografiske endringer. Vi blir flere og eldre og holder oss friske lenger. Men i sen alderdom vil mange bli svært pleietrengende. Derfor trengs det mer enn offentlig omsorg, men også økt innsats fra familie og frivillige.

– Optimismen i meldingen svar stor. Men lite var forskningsbasert, sa professor Tor Inge Romøren ved Senter for omsorgsforskning Øst ved Høgskolen i Gjøvik under åpningen på Gardermoen.

OMSORGSBIBLIOTEKET.NO

Bedre helse- og omsorgstjenester og økt status for omsorgsarbeidet. Det er visjonen for omsorgsbiblioteket.no, som lanseres i 2015. I 2014 har det vært jobbet med utvikling og innhold av nettstedet.

Det skal inneholde forskning, dokumentasjon,

utviklings- og innovasjonsprosjekter, kunnskapsoppsummeringer og offentlige dokument knyttet fra omsorgssektoren. Innholdet retter seg særlig til ansatte, politikere, pasienter, pårørende og andre med tilknytning til feltet.

Et eksempel kan være en kommunepolitiker som vil ha en vurdering fra pleie- og omsorgssjefen: Bør kommunen satse på hverdagsrehabilitering? Hun er usikker på hva en slik satsing betyr i praksis og hvordan de skal få gjennomslag for satsningen når det allerede er press på ressurser innenfor helse- og omsorg. Hva vet pleie- og omsorgssjefen om forsøk og erfaringer med hverdagsrehabilitering fra andre kommuner? Hvilken informasjon er viktig for beslutningsgrunnlaget? Omsorgsbiblioteket.no skal da være et naturlig sted søke informasjon.

Det nye nettstedet har sin bakgrunn i stortingsmeldingen Morgendagens omsorg. De regionale sentrene for omsorgsforskning skal blant annet gjøre dokumentasjon fra innovasjonsprosjekter tilgjengelige for kommunene.

De fem regionale sentrene for omsorgsforskning har fått redaktøransvar for hvert sitt emneområde på omsorgsbiblioteket.no:

- Pasientsikkerhet (Midt-Norge)
- Velferdsteknologi (Østlandet)
- Hverdagsrehabilitering (Vest)
- Helse- og omsorgstjenester til den samiske befolkningen (Nord-Norge)
- Brukermedvirkning (Nord-Norge)
- Pasientforløp (Sør)

Emneredaktørene samarbeider med lokale kolleger og på tvers av sentrene. De skal samle kunnskapsoppsummeringer

dokumentasjon av utviklings- og innovasjonsprosjekter og offentlige dokumenter knyttet til sine fagområder.

For å skjønne hva brukerne ønsker rundt det kommende nettstedet, er det høsten 2014 holdt en møteserie der sentrene for omsorgsforskning blinket ut åtte gjennomsnittsansatte i omsorgssektoren fra hele Norge.

Til hver samling ble det invitert:

- en pleie- og omsorgssjef/virksomhetsleder
- en førstelinjeleder
- en prosjektleder
- en fra utviklingssenter
- en sykepleier, ergoterapeut eller fysioterapeut
- en fra utdanningen
- en politiker fra helse- og omsorgskomite
- en student

De har fortalt om sin arbeidsdag, sine utfordringer, hva slags informasjon de ønsker, hvordan de ønsker at viktig faglig informasjon bør presenteres og hva Omsorgsbiblioteket bør inneholde.

Arbeidet med omsorgsforskning.no koordineres av Senter for omsorgsforskning Østlandet ved Høgskolen i Gjøvik. Nettstedet skal bli Nasjonalt dokumentasjonssenter for forskning, utvikling og innovasjon i omsorgssektoren.

RAPPORTSERIE

Senter for omsorgsforskning utgir fagrapporter som er samlet i en felles rapportserie. Rapportene er laget av personer med tilknytning til sentrene, mens grafisk produksjon skjer ved Senter for omsorgsforskning Østlandet. Noen kan være

laget i samarbeid med kommuner eller utviklingsentre, andre kun fra sentrene.

Rapportene finnes i papirutgave og på omsorgsforskning.no.

I 2014 ER DISSE RAPPORTENE UTGITT:

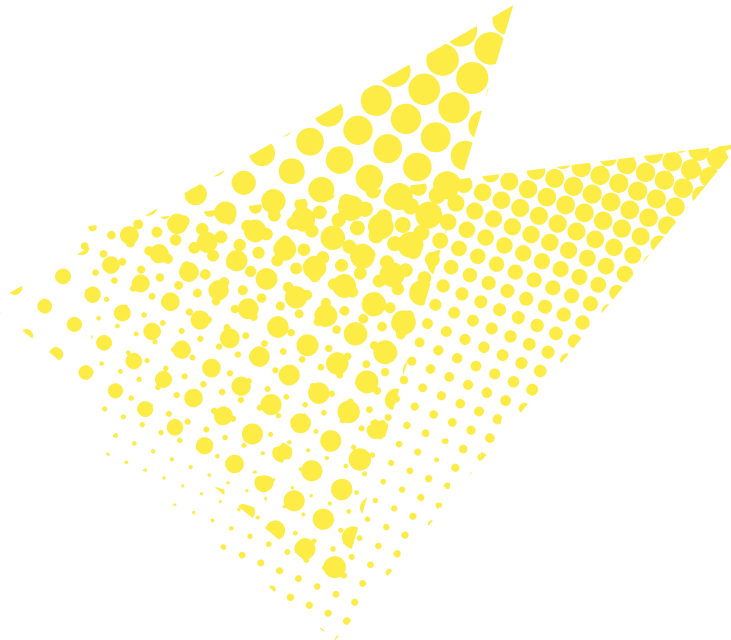
1. Inger Nordlund og Fred Tore Henriksen, Modulbasert kompetanseheving: Samspill mellom høyskole og praksisfelt. Om Bachelor vernepleie deltid.
2. Olav Dalland, Om å bli vernepleier på jobben. –En modell for utdanning i helse- og sosialfag: Evaluering av Modulbasert kompetanseheving i bachelor vernepleie deltid ved Høgskolen i Telemark 2009–2013.
3. Helen Berg, Bjarte Alnes og Rigmor Einang Alnes, Sporing av personar med kognitiv svikt med hjelp av GPS.
4. Åshild Slettebø, Helga Tofte Kjøstvedt og Ulrika Söderhamn, Evalueringsprosjekt av etikkarbeid i kommunene i Aust- og Vest-Agder (EEKAVA).
5. Marianne Sundlisæter Skinner, Kommunenes planer for øyeblikkelig hjelp døgntilbud. Status per 2012/2013.
6. Einar Vetvik og Per Gunnar Disch, Kommunal omsorg –i plan? Status 2011 –utfordringer mot 2025. 2. utgave.
7. Oddvar Førland og Randi Skumsnes, Forebyggende hjemmebesøk til eldre i Norge: Resultater fra en landsomfattende kommuneundersøkelse
8. Gunhild Nasset og Maren Sogstad, Evalueringsrapport fra prosjektet Ferdig rehabilitert, men ikke ferdig. Utprøving av modell for et helhetlig og koordinert rehabiliteringsforløp for brukere i yrkesaktiv alder med kognitive endringer
9. Siri Andreassen Devik, Riktig legemiddelbruk i kommunehelsetjenesten: Erfaringer fra

læringsnettverk i Nord-Trøndelag

10. Aud Moe og Hildfrid V. Brataas, Veien mot å bli Livsgledepsykehjem: En følgestudie

NY VISUELL IDENTITET OG NY NETTSIDE

Senter for omsorgsforskning planlegger ny og oppdatert form på nettsiden omsorgsforskning.no. Høsten 2014 startet arbeidet med design, logo og farger som gir en ny og oppdatert form. Arbeidet vil være klart i 2015.

ÅRSMELDING NORD

ORGANISERING OG DRIFT

Senter for omsorgsforskning (Sof) Nord ble etablert i 2008, og er en integrert del av Institutt for helse- og omsorgsfag (IHO) ved Det helsevitenskapelige fakultet, UiT Norges arktiske universitet. Professor Torunn Hamran er faglig leder i 50 % stilling og master i helsefag/sykepleier Anne Serine Fottland er daglig leder og faglig veileder (Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) i 50 + 50 % stilling. Fra høsten 2011 ble senteret organisert som egen forskningsgruppe under IHO: Flerfaglig forskningsgruppe for helse- og omsorgstjenester i kommunene/Senter for omsorgsforskning Nord (FHO/Sof). Professor Ketil Normann er forskningsgruppeleder i 20 % stilling, og 10% er knyttet til Sof Nord.

Følgende personer er tilknyttet Senter for omsorgsforskning/forskningsgruppen:

- Ketil Normann (professor)
- Torunn Hamran (professor)

- Toril Agnete Larsen (1. lektor)
- Anne-Margrethe Støback (lektor under 1. lektorkvalifisering)
- Nils Henriksen (professor)
- Mari Wolff Skaalvik (førsteamanuensis/post-doc.)
- Siri Moe (førsteamanuensis)
- Cathrine Arntzen (førsteamanuensis/post-doc.)
- Jorun Høier (dosent)
- Bodil H. Blix (førsteamanuensis),
- Aud-Mari Sohini Fjelltun (Ph.D- helsevitenskap)
- Kenneth Asplund (professor II)
- Astrid Norberg (professor II)
- Kirsti Kuosa (stipendiat)
- Astrid Gramstad (førsteamanuensis)
- Per Jørgen Langø Kristiansen (stipendiat)
- Rita Kristin Klausen (stipendiat)
- Eirik Lind Irgens (stipendiat)
- Lill Sverresdatter Larsen (stipendiat)
- Gunn Hågensen (stipendiat)
- Synne Gaarder Pedersen (stipendiat)
- Anne Serine Fottland (daglig leder/veileder USHT).

Assosierte medlemmer med tilknytning til senteret:

- Eva Østvik (universitetslektor)
- Berit A. Bongo (førsteamanuensis)
- Linn Sparby (stipendiat)
- Margrethe Kristiansen (stipendiat)
- Ingrid Drageset (universitetslektor/doktorgradsstudent).

FORSKNING OG UTVIKLINGSARBEID

Forskningsgruppen/Sof Nord startet arbeidet med ny strategi høsten 2013, men på grunn av samtidig arbeid med ny strategi

for Institutt for helse- og omsorgsfag, ble arbeidet avbrutt våren 2014. Med ny vedtatt strategi for instituttet tas dette arbeidet nå opp igjen, og sluttføres våren 2015.

Strategiske områder som det fortsatt arbeides med: Omsorgstjenester i en flerkulturell kontekst, Aktiv omsorg og rehabilitering og Samarbeid og samordning mellom nivå og tjenester. Vi har etter hvert fått et forskningsfaglig tyngdepunkt innenfor disse områdene, både når det gjelder publikasjoner og samarbeid med andre kompetansesentre. Dette gjelder blant annet Nasjonalt forskningssenter innen komplementær og alternativ medisin (NAFKAM), Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse (NKAH), Samisk nasjonalt kompetansesenter - psykisk helsevern og rus (SANKS) og Nasjonal kompetansesenter for minoritetshelse (NAKMI). Andre samarbeidspartnere er Syddansk universitet og Hammel neurocenter (Danmark), Karlstad universitet (Sverige), Institutt for sygepleje og sundhedsvidenskap, Ilisimatusarfik – University of Greenland, Nuuk (Grønland) og Kvinnforsk, UiT Norges arktiske universitet.

Senteret har som tidligere bidratt med forskningsfaglig bistand og veiledning overfor Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) i Nord-Norge, og er representert i samtlige Fag- og samarbeidsråd. Senteret har også i år hatt en sentral rolle i planlegging og gjennomføring av ulike lokale og regionale konferanser, blant annet en dialogkonferanse om tjenesteinnovasjon og demensomsorg for et utvalg kommuner i Finnmark.

PROSJEKTER

Nytt NFR-prosjekt: «Public dementia care in terms of equal services – family, local and multiethnic perspectives»:

Arbeidet med søknaden til NFR ble prioritert i 2013 og etterjuls vinteren 2014. Stipendiat- og postdoc-stillingen knyttet til prosjektet er nå besatt, og de som er ansatt starter arbeidet i februar og mars d.å. Fra høsten av skal det ansettes ytterligere en stipendiat, finansiert av UiT.

Identity perserving care for persons with Alzheimer's disease and their families – a health promoting longitudinal controlled intervention study.

Professor/sykepleier Kenneth Asplund (prosjektleder), professor/sykepleier Astrid Norberg, PhD/sykepleier Aud-Mari Sohini Fjelltun (prosjektmedarbeider), post-doc/sykepleier Mari Wolff Skaalvik, professor/sykepleier Ketil Normann og universitetsstipendiat/sykepleier Per Jørgen Langø Kristiansen. Hovedveileder er Mari Wolff Skaalvik og biveiledere er Ketil Normann og Astrid Norberg. Finansiert av Norges forskningsråd, men formelt avsluttet i 2014.

Life-stories, engagement and health problems of elderly persons in northern areas, with consequences for care services.

Paraplyprosjekt finansiert av Norges forskningsråd. Prosjektet har følgende delprosjekter:

- **Sámi life-stories. Experiences with ageing, health and illness.** Bodil Hansen Blix (universitetslektor/sykepleier). Disputerte januar 2014.
- **Muligheter for personer med demenssykdom som bor i sykehjem i Troms til å føre et meningsfylt liv ut fra sine tidligere interesser, aktiviteter og vaner.** Stipendiat Ingrid Drageset (universitetslektor/sykepleier/

doktorgradsstudent). Disputerer januar 2015. Hovedveileder har vært professor/filosof/sykepleier Ingunn Elstad, og biveileder har vært professor/sykepleier Ketil Normann.

- **Engagement in life of elderly persons with health problems, in a life-story context.** Stipendiat Kirsti Inkeri Kuosa (universitetslektor/sykepleier). Hovedveileder er professor/sykepleier Ketil Normann, og biveileder er professor/filosof/sykepleier Ingunn Elstad.

Å få og å ta i bruk eit teknisk hjelpemiddel – brukaren sitt perspektiv. Astrid Gramstad (universitetslektor/ergoterapeut). Disputerte september 2014. Hovedveileder var professor/sosiolog/sykepleier Torunn Hamran, og biveileder var førsteamanuensis/sykepleier Sissel Lisa Storli.

Bruk av tvang hos personer med psykisk utviklingshemming med alvorlig utfordrende atferd. Stipendiat Linn Sparby (vernepleier). Hovedveileder er førsteamanuensis/sosiolog/sykepleier Aud Obstfelder, og biveileder er professor/vernepleier Karl E. Ellingsen, Høgskolen i Harstad/Høgskolen i Sør-Trøndelag.

Styring og styringsutfordringer ved offentlige sykehjem i spenning mellom fag og økonomi. Stipendiat Margrethe Kristiansen (sykepleier). Hovedveileder er førsteamanuensis/sosiolog/sykepleier Aud Obstfelder og biveileder er professor/cand.oecon. Knut Ingar Westeren, Høgskolen i Nord-Trøndelag (HINT)

Et samhandlings- og brukerperspektiv på lærings- og mestringsprosesser hos personer med hjerneslag og deres pårørende. Post-doc-prosjekt ledet av post-doc/førsteamanuensis/ergoterapeut Cathrine Arntzen, UiT/UNN

Smertevurdering av eldre pasienter med demens som bor på sykehjem. Prosjektet ledes av 1. lektor/sykepleier Toril Agnete Larsen.

Omsorgsregimer for yngre og eldre brukere i hjemmetjenesten. Forskningsprosjektet er på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Professor/sosiolog/sykepleier Torunn Hamran (prosjektleder) og førsteamanuensis/fysioterapeut Siri Moe (prosjektmedarbeider). Rapport ble publisert i 2012, men prosjektet fortsetter.

Samhandling og brukermedvirkning i samisk forvaltningsområde knyttet til hjemmeboende eldre som har demenssykdom. Stipendiat Lill Sverresdatter (master i helsefag/sykepleier). Hovedveileder og prosjektleder er professor/sosiolog/sykepleier Torunn Hamran, og biveileder er professor/sykepleier Ketil Normann.

Behandlingskjeden fra spesialist til kommunehelsetjeneste: Fysioterapitjeneste til pasienter med nevrologiske lidelser. Stipendiat: Eirik Lind Irgens (master i helsefag/fysioterapeut). Hovedveileder og prosjektleder er førsteamanuensis/fysioterapeut Siri Moe, og biveileder er professor/sosiolog/sosionom Nils Henriksen.

Forståelse og tilnærming til personer med demenssykdom når atferden endrer seg. Prosjektleder er Anne-Margrethe Støback (universitetslektor/sykepleier) – under 1. lektorkvalifisering

Brukermedvirkning og innsikt blant alvorlig psykisk syke. Stipendiat/familieterapeut Rita Kristin Klausen. Hovedveileder er professor/psykiater Svein Haugsgjerd, Universitetet i Bodø. Førsteamanuensis/filosof Geir Lorem er prosjektleder og biveileder.

Temahefte helse- og omsorgstjenester samiske brukere Helsedirektoratet ga Sof Nord i oppdrag å utarbeide et temahefte i samisk kulturkunnskap tilpasset helsearbeidere innenfor omsorgstjenesten som skal arbeide med eldre

personer med samisk bakgrunn. Førsteamanuensis Bodil Hansen Blix og professor/faglig leder Torunn Hamran er ansvarlige for prosjektet. Samarbeidspartner i prosjektet er Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse.

OMSORGSBIBLIOTEKET.

Arbeidet med omsorgsbiblioteket har tatt mye av senterets tid og ressurser i 2013 og 2014. En forsker er nå ansatt som emneredaktør, og arbeidet med å samle og registrere tilgjengelig dokumentasjon er godt i gang. Sof Nord har foreløpig ansvar for temaene Helse- og omsorgstjenester til den samiske befolkningen og Brukermedvirkning.

TIDSSKRIFT FOR OMSORGSFORSKNING.

Senteret er med i redaksjonen for tidsskriftet, og har sikret oss et stort antall forskere, både nasjonalt og internasjonalt, som er villige til å delta i fagfellekorps for tidsskriftet.

FORMIDLING

I 2014 publiserte senteret 11 artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter. I tillegg ble to artikler publisert i et nasjonalt vitenskapelige tidsskrift, og forsknings- og fagutviklingsprosjekter ble presentert på møter og konferanser, både nasjonalt og internasjonalt.

Forskning ved senteret relatert til personer med demenssykdom er blitt presentert på «Pårørendeskole» i Tromsø. Senter for omsorgsforskning Nord er videre medarrangør og bidragsyter under de årlige «Demensdagene i Tromsø», der målet er å øke kunnskapen om demens i befolkningen. Pågående forskning og utviklingsarbeid er videre presentert i

undervisningssammenhenger for ulike bachelor- og mastergradsprogram innen helsefag.

Sof Nord har fortsatt redaktøransvar for «Fagnytt i nord». Tidsskriftet presenterer forsknings- og fagutviklingsprosjekter fra Sof Nord og utviklingssentrene i Nord-Norge, og er et samarbeidsprosjekt mellom USHT Troms og Sof Nord. Tidsskriftet utgis både i trykket og elektronisk utgave og distribueres til samtlige kommuner i Nord-Norge. Nye abonnenter i 2014 er NOVA og Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse (NKAH).

UTVALGTE PUBLIKASJONER

Arntzen, Cathrine; Borg, Tove; Hamran, Torunn.

Long-term recovery trajectory after stroke: an ongoing negotiation between body, participation and self. *Disability and Rehabilitation* 2014 s. 1-9 UiT

Arntzen, Cathrine; Hamran, Torunn; Borg, Tove.

Body, participation and self transformations during and after inpatient stroke rehabilitation. *Scandinavian Journal of Disability Research* 2014 UiT

Blix, Bodil Hansen. Eldre samers livshistorier utvider og utfordrer trange representasjoner av «den gamle samene». *Senterbladet. Senter for omsorgsforskning* 2014 s. 27-29 UiT

Blix, Bodil Hansen. En kritisk refleksjon over betydningen av kultur i møter mellom innvandrere og helse- og omsorgstjenester. *Tidsskrift for samfunnsforskning* 2014; Volum 55. (4) s. 471-484 UiT

Blix, Bodil Hansen. «Something Decent to Wear»: Performances of Being an Insider and an Outsider in Indigenous Research. *Qualitative Inquiry* 2014; Volum 21. (2) s. 175-183 UiT

Blix, Bodil Hansen. The construction of Sami identity, health, and old age in policy documents and life stories. A discourse analysis and a narrative study. Tromsø: Universitetet i Tromsø 2014 (ISBN 978-82-7589-422-7) 205 s. UiT

Fottland, Anne Serine. Læringsnettverk og innovasjon i kommunene. *Fagnytt i nord* 2014 (3) s. 6-6 UiT

Gramstad, Astrid; Storli, Sissel Lisa; Hamran, Torunn. Exploring the meaning of a new assistive technology device for older individuals. *Disability and Rehabilitation: Assistive Technology* 2014; Volum 9. (6) s. 493-498 UiT

Gramstad, Astrid; Storli, Sissel Lisa; Hamran, Torunn. Older individuals' experiences of the assistive technology device service delivery process. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy* 2014; Volum 21. (4) s. 305-312 UiT

Hamran, Torunn. Forskning for bedre kommunale helse- og omsorgstjenester. *Fagnytt i nord* 2014 (2) s. 6-6 UiT

Klausen, Rita Kristin. User Participation and Insight among Mentally Ill Individuals: Stories from District Psychiatry Centres in Northern Norway. I: *SAGE Research Methods Cases*. Sage Publications 2014 ISBN 9781446273050. UiT

Kristiansen, Margrethe; Obstfelder, Aud; Lotherington, Ann Therese. Contradicting Logics in everyday practice: The complex Dynamics of performance management and professionalism in Norwegian nursing homes. *Journal of Health Organisation & Management* 2014 UiT

Kuosa, Kirsti Inkeri; Elstad, Ingunn; Normann, Hans Ketil. Continuity and Change in Life Engagement among People with Dementia. *Journal of Holistic Nursing* 2014 UiT

Kuosa, Kirsti Inkeri. Aktivitet i et livsløpsperspektiv hos eldre med helseproblemer. *Fagnytt i Nord* 2014 (1) s. - UiT

Larsen, Anette Langås; Hamran, Torunn; Foss, Nina. Mellom profesjonell og folkelig kunnskap. En kvalitativ studie av helsepersonell sin kunnskap om håndtering av «læsing» i en norsk-samisk kommune. *Vård i Norden* 2014; Volum 34.(4) s. 53-58 UiT

Larsen, Lill Sverresdatter. Gjensidig posisjonering i etniske kategorier skaper utfordring for samhandling. *Fagnytt i Nord* 2014 (3) s. 2-2 UiT

Larsen, Lill Sverresdatter. Ikke verdig pleie og omsorg. *Tidsskriftet sykepleien* 2014 UiT

Moe, Siri; Hamran, Torunn. Samarbeidsutfordringer i kommunehelsetjenesten. *Fysioterapeuten* 2014; Volum 81. (9) s. 48-52 UiT

Normann, Britt; Sørgaard, Knut; Salvesen, Rolf; Moe, Siri. Clinical guidance of community physiotherapists regarding people with MS: Professional development and

continuity of care. *Physiotherapy Research International* 2014; Volum 19. (1) s. 25-33 NLSH UiT

Skaalvik, Mari Wolff; Norberg, Astrid; Normann, Hans Ketil; Fjelltun, Aud-Mari Sohini; Asplund, Kenneth. The experience of self and threats to sense of self among relatives caring for people with Alzheimer's disease. *Dementia* 2014 UiT

UTVALGTE KONFERANSEBIDRAG

Arntzen, Cathrine; Borg, Tove; Hamran, Torunn. Long-term rehabilitation trajectory after stroke: An ongoing negotiation between body, participation and self. 16th International Congress of the World Federation of Occupational Therapists; 2014-06-18 - 2014-06-21 UiT

Arntzen, Cathrine; Elstad, Ingunn. The bodily experience of apraxia in everyday activities: A phenomenological study. 16th International Congress of the World Federation of Occupational Therapists; 2014-06-18 - 2014-06-21 UiT

Blix, Bodil Hansen. Helse, aldring, sosial ulikhet og kulturelt mangfold. Foredrag; 2014-05-23 - 2014-05-23 UiT

Blix, Bodil Hansen. Samisk identitet, helse og alderdom i politiske styringsdokumenter og livshistorier. Den fjerde nasjonale omsorgsforskningskonferansen; 2014-10-22 - 2014-10-23 UiT

Blix, Bodil Hansen. Å være innsider og utsider i urfolksforskning: En performativ forståelse. Forskermaraton «Fortelling og forskning»; 2014-09-25 - 2014-09-25 UiT

Blix, Bodil Hansen; Hamran, Torunn; Normann, Hans Ketil. Struggles of being and becoming: Sami elderly's life stories and contrasting public narratives about the Sami. 22 Nordic Congress on Gerontology; 2014-05-25 - 2014-05-28 UiT

Gramstad, Astrid. How do home dwelling elderly experience the assistive technology device provision process? 16th international congress of the world federation of occupational therapists; 2014-06-18 - 2014-06-21 UiT

Hamran, Torunn. Erfaringer fra praksisnær forskning i kommunesektoren. Forskning for et bedre helsevesen; Norges forskningsråd, 2014-09-03

Hamran, Torunn. Public dementia care in terms of Equal services - Family, local and multiethnic perspectives - Oppstartseminar; Norges forskningsråd, 2014-09-03

Kristiansen, Margrethe. Institusjonalisering av nye styringskrav i sykehjem- erfart av sykepleiere i daglig praksis. Prioriteringer og fordeling i omsorgstjenestene. Den 4. nasjonale konferansen for omsorgsforskning; 2014-10-22 - 2014-10-23 UiT

Kristiansen, Margrethe. The Dynamics of Professionalism and Managerialism in nursing practice. The British Sociological Association Medical Sociology 46th Annual Conference; 2014-09-10 - 2014-09-12 UiT

Larsen, Lill Sverresdatter; Normann, Hans Ketil; Hamran, Torunn. Ethnocultural Diversity in Care of People with Dementia Disease. Medical Sociology 46. Annual Conference; 2014-09-10 - 2014-09-12 UiT

Larsen, Toril Agnete. Resultater fra smerteprosjektet Smertevurdering hos eldre personer som mottar kommunale pleie – og omsorgstjenester. Nettverkssamling Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Nord-Norge; 2014-06-05 - 2014-06-06 UiT

Larsen, Toril Agnete. Systemer for å avdekke smerte hos eldre personer i utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester. Den 4. nasjonale konferansen for omsorgsforskning; 2014-10-22 - 2014-10-23 UiT

Støback, Anne-Margrete. Det personlige rommet. Om sårbarhet ved kroppslig nærhet når kognitive evner er svekket. Prioriteringer og fordeling i omsorgstjenestene. Den 4. nasjonale konferansen for omsorgsforskning; 2014-10-22 - 2014-10-23 UiT

ÅRSMELDING MIDT

ORGANISERING OG DRIFT

Senter for omsorgsforskning, Midt-Norge(SOF) er lokalisert til Høgskolen i Nord-Trøndelag (HINT). Kontoradresse, Steinkjer

Senter for omsorgsforskning Midt-Norge legger vekt på omsorgsutfordringer, kompetanseutvikling og formidling i kommuner i regionen. Dette vektlegges ved at økt kvalitet på omsorgstjenestene skal komme samfunnet og innbyggerne til gode. Senterets forskning skal bidra til å styrke fag- og metodeutvikling. Vi skal gjennom vår aktivitet styrke praksisnær forskning -og utvikling i kommunene. Senterets aktivitet skal skje i samarbeid mellom kommuner, høgscoler og andre relevante forskningsmiljø.

Senteret skal:

- Være en nasjonal /regional og lokal ressurs innen forskning - og utviklingsarbeid.
- Tilrettelegge for at fordringer og behov defineres i

og av kommunene. Dette skal danne grunnlag for utvikling og forbedring av omsorgstjenesten

Senterets overordnede oppgave er i første rekke å styrke praksisnær og forskningsbasert kunnskap i omsorgssekto- ren og formidle denne kunnskap og erfaring til regionenes kommuner.

Sentrale arbeidsområder er i hovedsak innenfor fagområdene:

- Pasientsikkerhet
- Eldre
- Funksjonshemmede
- Rus/psykatri
- Aktiv omsorg
- Velferdsteknologi
- Samhandlingsreformen
- Folkehelse

Alle områder er til dels overlappende og må samtidig sees i et helhetlig perspektiv.

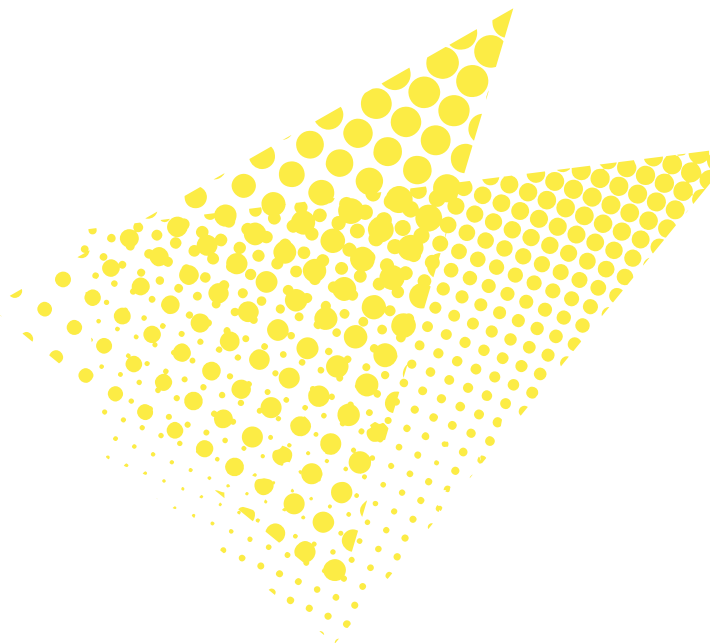
Sentralt i arbeidet med disse oppgavene er å knytte og å opprettholde kontakt med aktuelle miljøer innen de enkelte kommuner. Her har senteret et særskilt ansvar for samarbeid med Utviklingssentrene (USHT) i regionen.

LEDELSE

Navn	Tittel
Kirsten Lange	Daglig leder
Ingela Enmarker	Forskningsleder/professor

PROSJEKTANSATTE

NAVN	TITTEL
Rose Olsen	Forsker/førsteamanuensis
Hildfrid Brataas	Forsker/førsteamanuensis
Karin Torvik	Forsker/førsteamanuensis
Kirsti Torhjuul	Forsker/førsteamanuensis
Bente Nordtug	Forsker/førsteamanuensis
Aud Moe	Forsker/førsteamanuensis
Rigmor Einang Alnes	Forsker/førsteamanuensis
Ragnhild Omli	Forsker/førsteamanuensis
Gunn Eva Myren Solum	Stipendiat
Siri Andreassen Devik	Stipendiat
Trude F. Eines	Forsker/førstelektor

Bilde av ansatte i SOF Midt-Norge og koordinatorene i USHT Midt-Norge.

FORSKNING - OG UTVIKLINGSARBEID

Pasientsikkerhet er et viktig fundament for god pleie- og omsorg. Ved Senter for Omsorgsforskning Midt-Norge har vi valgt å legge dette til grunn for vår forskningsstrategi. De fleste av senterets forsknings- og utviklingsprosjekt har en link til pasientsikkerhet, og dette forskningsområdet vil bli videreutviklet framover.

For å sikre kontinuitet i senterets forskningsaktivitet, ble det i 2014 utarbeidet seks søknader om eksterne prosjektmidler: to søknader til Samarbeidsorganet mellom Helse Midt-Norge RHF og NTNU, to søknader til Regionalt Forskningsfond Midt-Norge, to søknader til Extrastiftelsen v/Nasjonalforeningen for folkehelse.

Utvikling av «Tidsskrift for omsorgsforskning» og «Omsorgsbiblioteket» er blant de aktiviteter som sentrene har i fellesskap. SOF Midt har én representant med i redaksjonsgruppen for tidsskriftet, og har redaktøransvar for emnet «Pasientsikkerhet» i Omsorgsbiblioteket.

OPPDRAG/PROSJEKT GJENNOMFØRT I 2014

Studium i Kunnskapsbasert praksis(KBP) er utviklet i samarbeid mellom Høgskolen i Nord-Trøndelag (HINT)/ Senter for omsorgstjenesteforskning Midt-Norge (SOF), Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Kommunenes interesseorganisasjon (KS). Fylkesmannen ser dette som et ledd i oppbyggingen av kompetanse i kommunene knyttet til kvalitet og tjenesteutvikling. I tillegg er studiet med på å gjøre kommunene mer bevisste på rollen som medvirker til og tilrettelegger for forskning, en oppgave som kom i ny

helse- og omsorgstjenestelov. Det har vært tett dialog med KS lokalt ved planleggingen av studiet. Studiet ble avsluttet september 2014.

LÆRINGSNETTVERK FOR RIKTIG LEGEMIDDELBRUK I SYKEHJEM OG HJEMMETJENESTEN I NORD-TRØNDELAG.

Feilmedisinering fører årlig til unødvendige lidelser for mange pasienter, og Helsetilsynet har avdekket en rekke mangler ved dagens praksis (Helsetilsynet 7/2010). Legemiddelrelaterte problemer forekommer i alle deler av helsetjenesten. Problemene kan være relatert til den som forskriver og administrerer legemidler, relatert til pasientens legemiddelbruk eller til legemidlet i seg selv. Både norske og internasjonale studier viser høy forekomst av legemiddelrelaterte problemer både i sykehus, sykehjem, og allmennpraksis. Konsekvensene er økt sykkelighet med redusert livskvalitet, og økt dødelighet for pasientene, samt store utgifter for helsevesenet. Det eksisterer bred enighet i fagmiljøene om et betydelig forbedringspotensial. I samarbeid mellom Utviklingssentrene(USHT) i Nord-Trøndelag, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og SOF ble det igangsatt et Læringsnettverk innen tematikken. Prosjektet ble avsluttet medio 2014. Rapporten finner du her: http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/225374/1/Rapport9_14_web.pdf

PROSJEKT «LIVSGLEDE FOR ELDRE- VEGEN MOT Å BLI ET LIVSGLEDESYKEHJEM»

Dette er et et følgeforskningsprosjekt i samarbeide mellom Stiftelsen Livsglede for Eldre(LFE) og Senter for omsorgsforskning, Midt-Norge. Stiftelsen Livsglede for Eldre (Stiftelsen) har utviklet en sertifiseringsordning for Livsgledesykehjem gjennom en pilot fra 2007-2012. Våren 2013 underskrev Verdal kommune avtale med Stiftelsen som den første kommunen som fikk del i ordningen som et helhetlig utviklet konsept. Sertifiseringsordningen har gjennom Stortingsmelding 29 (2012-2013) «Morgendagens omsorg» blitt anbefalt som et nasjonalt tilbud «for å styrke den aktive omsorgen og sette brukeres sosiale og kulturelle behov i sentrum» Dette betyr at ordningen må være utformet bærekraftig i forhold til å sikre utbredt kvalitet og standard. Stiftelsen ønsket gjennom følgeforskning å få kartlagt hvor mye innsats som brukes av de ulike aktørene for å lede et sykehjem frem til første sertifisering. Viktig spørsmål i den sammenheng er hvordan verktøyene virker som hjelpemiddel, og hva kreves av veiledning og oppfølging i denne prosessen?

På lang sikt er formålet å danne grunnlag og spørsmålsstillinger for et større forskningsprosjekt, hvor det søkes midler fra NFR innen programmet aktiv omsorg eller annen aktuell utlysning i 2014. Det vil da bli aktuelt å gå tettere på beboerne selv og pårørende på sykehjemmet, noe som krever godkjenning av etisk komité, REK-Midt-Norge. Rapporten om følgeforskningsprosjektet finner du her: http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/227072/1/Rapport10_14_web.pdf

SPORING AV PERSONAR MED KOGNITIV SVIKT MED HJELP AV GLOBAL POSITIONING SYSTEM, GPS.

«Sporing av personar med kognitiv svikt med hjelp av Global Positioning System, GPS» skal gi økt innsikt i bruk av velferdsteknologi i helse- og omsorgssektoren i Norge gjennom formidling av de resultatet som kommer fram gjennom strukturert evaluering. Denne studien viser at sporing kan gi økt trygghet, sikkerhet og frihet. Imidlertid er det mange organisatoriske og teknologiske utfordringer som må sikres for at dette kan bli en stabil og optimal tjeneste. Rapporten finner du her:

http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/195056/3/Rapport_3_2014_web2_ny.pdf

VELFERDSTEKNOLOGIPROSJEKTET «BO LENGRE HJEMME».

Prosjektet Bo lengre hjemme er et følgeforskningsprosjekt i Værnesregion, som består av kommunene Selbu, Tydal, Frosta, Meråker og Stjørdal. Stjørdal kommune (via utviklings-sentret) har flere ulike prosjekter innen velferdsteknologi. Erfaringene fra disse prosjektene vil bli tatt med videre inn i dette prosjektet.

Målsettinger i prosjektet:

- Undersøke tilfredshet hos ansatte ifm implementering av sensorteknologi blant ansatte i hjemmetjenesten i Selbu kommune, Stjørdal bosenter og Hegra sone.
- Hvilken nytte og hvilke utfordringer erfarer ansatte i kommunal helsetjeneste med sensorteknologi hos brukere med kognitiv svikt eller demens?

Rapport er under utarbeidelse.

HELSE OG HUKOMMELSE I NORD-TRØNDELAG, 2012-2014

Helse og hukommelse Nord- Trøndelag har vært et samarbeidsprosjekt mellom HUNT/NTNU, Folkehelseinstituttet, Helse Nord-Trøndelag, Kommunenes sentralforbund, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Kompetansesenteret for aldring og helse/Sykehuset Innlandet. Alle kommunene i Nord-Trøndelag ble høsten 2010 invitert til å delta i en helseundersøkelse av beboere ved sykeheimer og institusjoner med heldøgns omsorg. Undersøkelsen er ledd i et forskningsprosjekt som skal studere helse og funksjon med særlig vekt på hukommelsesproblemer og demens. Alle beboere på sykeheimene i Nord-Trøndelag har fått muligheten til å delta i studien.

Hensikten med studien var å:

- Undersøke helsetilstanden til beboerne på sykeheimene
- Finne ut hvor vanlig hukommelsesproblemer og demens er hos de som bor på sykeheim.
- Studere hvordan slike problemer påvirker pasientene og deres familie/pårørende - å studere årsakene til at slike problemer oppstår.

Hovedmålet med å innhente helsedata for beboerne ved sykehjem i Nord-Trøndelag var at disse sammen med HUNT databank skal utgjøre en plattform for forskning på kognitiv svikt og demens. Disse helsedata gir en unik mulighet til å lære mer om hukommelsesproblemer og demens. *REDIC studien* i Nord-Trøndelag (NT) ble startet våren 2012. Dette prosjektet, via i den norske REDIC studien, ledes fra alderspsykiatrisk forskningssenter ved Sykehuset Innlandet HF (SIHF). Senter for omsorgsforskning Midt-Norge har hatt ansvar for koordineringen i Nord-Trøndelag. Studien

ble initiert av Helsedirektoratet for å kartlegge helseøkonomiske aspekter ved demenssykdommer. I tillegg skulle prosjektet bedre behandling og pleie til sykehjemspasientene, samt motivere kommunene til kunnskapsheving og FoU/forskningsarbeid. Totalt 13 sykehjem har vært inkludert i studien i Nord-Trøndelag. Inkluderingen av nye pasienter vil bli avsluttet sommeren 2014, men oppfølgingen av inkluderte pasienter vil pågå i tre år etter inklusjon eller til pasientens død. Det har vært opprettet en 50 % stilling som prosjektkoordinator i Nord-Trøndelag. Vedkommende forsker/prosjektmedarbeider har vært ansatt ved Senter for omsorgsforskning, Midt-Norge og vært lønnet av Alderspsykiatrisk forskningssenter, SIHF. Dette engasjementet er avsluttet ved årsskifte 2014/2015.

Forskningsfaglig bistand fra SOF- Midt Norge side rettes spesielt mot Undervisningssykehjemmene og Undervisningshjemmetjenesten hvor sentrets innsats har fokus på å bistå disse med forskningsfaglig veiledning og metodeforståelse. Likeledes samarbeider sentret med flere kommuner i regionen om FOU oppdrag av ulik karakter og omfang.

SOF- MIDT NORGE HAR I 2014 TO STIPENDIATSTILLINGER TILKNYTTET SENTERT.

Prosjektene til disse to omhandler:

- «Dagtilbud for personer med demens som bor hjemme.»
- «Opplevelse og erfaringer hos eldre alene boende med kreft i rurale strøk.»

PÅGÅENDE FORSKNINGS- OG UTVIKLINGSPROSJEKTER I 2015

Regionalt Forskningsfond Midt-Norge tildelte SOF, Høgskolen i Nord-Trøndelag, Verdal kommune, Stjørdal kommune og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag midler til gjennomføring av FOU-prosjektet «Etablering av tverrfaglig læringsnettverk for riktig legemiddelbruk i sykehjem og hjemmetjeneste i Nord-Trøndelag». I prosjektet skal det utvikles samarbeidsformer og organisering av arbeid med legemiddelhåndtering, herunder modell for kompetanseheving

UTVIKLINGSPROGRAM FOR FOREBYGGENDE HJEMMEBESØK HOS ELDRE I ÅLESUND KOMMUNE.

Forebygging er et viktig element i samhandlingsreformen (Stortingsmelding 47) som trådte i kraft 1. januar 2012. Med utgangspunkt i de framtidige helseutfordringene er det behov for å styrke forebyggende helsetjeneste i kommunen. Målsettingen vil være å benytte og videreutvikle dokumenterte tiltak som reduserer, og til dels motvirker, risiko for funksjonstap og som påvirker individets egen mestring og reduserer risiko for sykdomsutvikling.

Forebyggende helsearbeid blant eldre er ikke lovpålagt i norske kommuner, og er derfor i liten grad vektlagt. Samhandlingsreformen kan bety en nytenkning der forebygging anses som viktig i alle faser i livet og der det antas at forebygging vil ha positive individ- og samfunnsøkonomiske konsekvenser.

Formålet med forebyggende hjemmebesøk til eldre er å styrke den eldres mulighet for egen mestring og å bevare funksjonsnivået lengst mulig. Forebygging av sykdom, ulykker

og isolasjon, styrking av det sosiale nettverket og informasjon om kommunens tilbud, er sentrale områder for forebyggende hjemmebesøk.

Mål: Tydeliggjøre eksisterende kunnskap om temaet og å utvikle en modell for forebyggende hjemmebesøk. Evaluere modellen for oppsøkende hjemmebesøk hos eldre over 75 år i Ålesund kommune ut fra ulike perspektiv:

- organisatorisk
- de eldres erfaringer med hjemmebesøk
- sykepleierne som har gjennomført besøkene

Rapport skal være ferdig ila første halvår 2015

PROSJEKT «HVERDAGSREHABILITERINGTEAM» I STJØRDAL KOMMUNE, EN PILOTSTUDIE

Forskningsdelens formål er gjennom en innledende forundersøkelse, å utvikle erfaringsbasert kunnskap om en tverrfaglig arbeidsmodell for hjemmebasert rehabilitering (hverdagsrehabilitering) som prøves ut i Stjørdal kommune. Prosjektet er et innledende steg i kunnskapsutvikling om sårbarhetsfaktorer og suksessfaktorer ved innføring av arbeidsmodellen. Gjennom en kvalitativ undersøkelse er hensikten å få kunnskap ut fra ansatte-perspektiv om faktorer av betydning for kvalitet og pasientsikkerhet, med vekt på samarbeid og samhandling, internt i rehabiliteringsteamet og i relasjon til samarbeidende aktører og instanser.

Oppstart av gjennomføringsdelen for rehabiliteringsteamet var 01. september 2014. Teamet er tverrfaglig med faggruppene hjelpepleier, omsorgsarbeider, fysioterapeut, ergoterapeut og sykepleier. Teamet som arbeider med hverdagsrehabilitering er et tverrfaglig team som organisatorisk står «på siden» av ordinær hjemmetjeneste, dvs inngår ikke i

det daglige tilbudet fra hjemmetjenesten. Viktige spørsmål til det tverrfaglige teamet for videreutvikling av arbeidsmodellen er:

- Hvilke utfordringer og mulige nye løsninger på pasientsentrert samarbeid erfarer teamet i oppstartsfasen av prosjektet?
- Hvilke utfordringer og muligheter erfarer rehabiliteringsteamet med den innførte arbeidsmodellen etter en innledende utprøvningsperiode på 2 måneder
- Hvilke erfaringer har teamet etter en ytterligere halvårig utprøving av nye løsninger i arbeidet med hverdagsrehabilitering?
- Hvilken funksjonalitet vil rehabiliteringsmodellen gi internt i teamet, i samarbeid med hjemmetjenesten og med andre aktuelle samarbeidsparter
- Prosjektets varighet er fra 01.10.14. til 01.09.15. og rapport for prosjektet ferdigstilles innen 01.09.15.

FORMIDLING OG NETTVERKSARBEID

Hjemmesiden <http://omsorgsforskning-midt.no/> benyttes til presentasjon av pågående og avsluttede prosjekter. Vi har nå rundt 350 mottakere av vårt nyhetsbrev. Vi har fått god tilbakemelding på denne formen å dele og spre kunnskap på i vår region.

Senteret har i 2014 blitt invitert inn i planleggingen av en ny datainnsamling i Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT). HUNT 4 er planlagt gjennomført i 2017, og representanter fra SOF Midt er med i en arbeidsgruppe som har ansvar for å planlegge datainnsamlingen blant de eldste aldersgruppene – Gammel-HUNT4. Senteret har også påbegynt

et samarbeid med forskningsmiljø ved Mittuniversitetet i Sverige, NTNU, Norsk Senter for Bygdeforskning, og Glesbygdsmedicinskt centrum, Storuman (Sverige). Sammen har vi dannet et forskningsnettverk kalt «Nordic network for research on welfare in rural areas». For SOF Midt blir det viktig i tiden framover å videreutvikle nettverk i tråd med vår forskningsstrategi, samt utarbeide større prosjektsøknader som sikrer kontinuitet i senterets forskningsaktivitet.

PUBLISERINGER - 2014

Alnes, R.G.E., Schaathun, H.G., & Berg, H. (2014) Drivers and barriers in public sector innovation. Lessons learned from the ALV project. Presentasjon på FJORD Konferansen 2014, Loen 18.-19.juni 2014

Berg, A-G.T., & Myren, G.E.S. (2014) Dyr demper uro hos demente. «Smak på livet» – helsemagasinet for deg og dine firbente venner, 2014/15 (s.25)

Berg, H., Alnes, B., & Alnes, R.G.E. (2014) Sporing av personer med kognitiv svikt med hjelp av GPS. Rapport. Høgskolen i Ålesund: Senter for omsorgsforskning. ISBN 978-82-93269-61-8

Berg, H., Krøvel, B.S., Campell, C., Alnes, R.G.E., & Schaathun, H.G. (2014, 13.november) Internett i kommunale bustader, eit kommunalt ansvar eller ei privatsak? Sunnmørsposten

Bjerkan, J. Hallem, U., & Brataas, H.V. (2014) IPLOS som sykepleiefaglig vurderingsverktøy. Poster presentert på NSF's e-helsekonferanse 2014: «e-helse og innovasjon for

morgendagens helsetjenester», Hamar 12.-13.juni 2014.

Brataas, H.V. (2014) Forflytningsteknikk inn under huden. Et kvalitetsutviklings-, samarbeids- og forskningsprosjekt. Presentasjon på Jubileumskonferanse for sykepleierutdanningen v/HiNT 75 år, Steinkjer 12.november 2014.

Brataas, H.V., & Moe, A. (2014) Veien mot å bli Livsgledesykehjem; en følgestudie. Rapport. Steinkjer: Senter for omsorgsforskning Midt-Norge. ISSN 1892-705X

Bulling, I.S., Grav, S., Nordtug, B., & Sætertrø, O. (2014) Helsefremming gjennom sosial støtte og samhandling. I: B. Nordtug, L-M Sjöblom, & W. Wannebo (Red.), Sammen fremmer vi helse. Helsefremming gjennom sosial støtte og samhandling. (s.11-26). Levanger: Avdeling for Helsefag ved Høgskolen i Nord-Trøndelag i samarbeid med Forlaget Helse-Frelse. ISBN 978-82-93074-11-3.

Devik, S.A. (2014) Riktigere legemiddelbruk i kommunehelsetjenesten – erfaringer fra læringsnettverk i Nord Trøndelag. Presentasjon på Helse- og omsorgskonferansen 2014 «Morgendagens omsorg- sammen om Livsmestring og Forebygging», Stiklestad 2.oktober 2014.

Devik, S.A., Enmarker, I., Wiik, G.B., & Hellzen, O. (2014) Meanings of being old, living on one`s own and suffering from incurable cancer in rural Norway. Poster presentert på 22nd Nordic Congress of Gerontology, Göteborg 22.-28.mai 2014.

Enmarker, I., Hellzen, O., Ekker, K., & Berg, A.G.T. (2014) Personality and health in older cat and dog owners: The North-Trøndelag Health Study (HUNT)-3. Presentasjon på 22nd Nordic Congress of Gerontology,

Gøteborg 25.-28.mai 2014.

Enmarker, I., Hellzèn, O., Ekker, K., & Berg, A.G.T. (2014) Depression in older cat and dog owners: The Nord-Trøndelag Health Study (HUNT)-3. Aging & Mental Health, 19 (4), 347-352

Enmarker, I., Moe, A., Skevik, T., & Lange, K. (2014, 19. februar) På rett veg mot en kunnskapsbasert praksis innen helse- og omsorgstjenestene, Trønderavisa.

Enmarker, I., Moe, A., Skevik, T., & Lange, K. (2014, 10.februar) På rett veg mot en kunnskapsbasert praksis innen helse- og omsorgstjenestene, Namdalsavisa.

Enmarker, I., & Olsen, R.M. (2014) Utprøving av kommunal behandlingseenhet: erfaringer og utfordringer i bruk av akutt plasser i sykeheim. Rapport nr 99. Steinkjer: Høgskolen i Nord-Trøndelag. ISBN 978-82-7456-723-8)

Furunes, K.A., & Brataas, H. (2014) Nyutdannede sykepleieres oppfatninger om tverrprofesjonell og tradisjonell studentpraksis som arena for tilegnelse av trygghet på rolle og ansvar. Nordisk Tidsskrift for Helseforskning, 9 (2), 98-111

Midtbust, M.H., Ipsen, L.B.A., & Alnes, R.G.E. (2014) Etisk kompetanseheving ved behandling og lindring ved livets slutt - et utviklingsprosjekt for personalet i sykehjem. Rapport. Ålesund: Høgskolen i Ålesund ISBN 978-82-92186-47-3

Molnes, S.I., Vadset, T.B., Hagen, I.H., Ryste, T.O., Kongshaug, A.V., & Alnes, R.G.E. (2014) Sykepleierstudenters erfaring med simulering. Poster presentert på Ocean Talent Camp 2014, Ålesund 24.-25.

september 2014.

Myren, G.E.S. (2014) Pårørendes erfaringer med dagtilbud for Hjemmeboende personer med demens. Presentasjon på Jubileumskonferanse for sykepleierutdanningen v/HiNT 75 år, Steinkjer 12.november 2014

Myren, G.E.S. (2014) Pårørendes erfaringer med hverdagen når de mottar dagtilbud for personer med demens som bor hjemme. «Det er godt for henne, og det er godt for oss». Presentasjon på 4. nasjonale Omsorgskonferansen, Gardermoen 22.oktober 2014

Myren, G.E.S. (2014) Ivaretakelse av pårørende til personer med demens. Presentasjon på Helse- og omsorgskonferansen 2014, Stiklestad 2.oktober 2014

Myren, G.E.S. (2014, 2.oktober) Stemmer for de «Stemmeløse». Trønderavisa

Myren, G.E.S. (2014, 26.oktober) Stemmer for de «Stemmeløse». Namdalsavisa

Myren, G.E.S. (2014, 1.desember) «Ser du meg?» Namdalsavisa

Myren, G.E.S. (2014, 13.desember) «Ser du meg?» Trønderavisa

Myren, G.E.S., & Berg, A-G.T. (2014): Med gården som dagtilbud for personer med demens – en systematisk litteraturstudie I: J. Grande, M. Husby og P.F. Moa (red.). Natur og næring i samspill. Trondheim: Akademika forlag. ISBN 9788232102334

Myren, G.E.S., & Saur, E. (2014) What kinds of subjects are created in day care services for people with dementia due

different physical and sensory environments? Presentasjon av paper på The tenth international congress of qualitative inquiry, Urbana-Champaign 21.-24.mai 2014.

Ness, T.M., Hellzen, O., & Enmarker, I. (2014) «Embracing the present and fearing the future,» The meaning of being an oldest old woman in a rural area. International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being, 29 (9), doi:10.3402/qhw.v9.25217

Ness, T.M., Hellzen, O., & Enmarker, I. (2014) «Struggling for independence»; the meanings of being an oldest old man in rural areas. Interpretation of oldest old men's narrations. International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being, 9, doi:10.3402/qhw.v9.23088

Nordtug, B. (2014) Helsefremming blant pårørende med omsorgsbelastning. I: G. Haugan, & T. Rannestad (Red.), Helsefremming i Kommunehelsetjenesten. (s. 175-183). Oslo: Cappelen Damm Akademisk ISBN 978-82-02-43658-2.

Nordtug, B. (2014) Sosial støtte og pårørende partnere til pasienter med kols eller demens. I: B. Nordtug, L-M. Sjöblom, & W. Wannebo (Red.), Sammen fremmer vi helse. Helsefremming gjennom sosial støtte og samhandling. (s.33-41). Levanger: Avdeling for Helsefag ved Høgskolen i Nord-Trøndelag i samarbeid med Forlaget Helse-Frelse. ISBN 978-82-93074-11-3. ISBN 978-82-93074-11-3.

Nordtug, B., Sjöblom, L-M., & Wannebo, W. (2014) Sammen fremmer vi helse. Helsefremming gjennom sosial støtte og samhandling. Levanger: Avdeling for Helsefag

ved Høgskolen i Nord-Trøndelag i samarbeid med Forlaget Helse-Frelse. ISBN 978-82-93074-11-3

Olsen, R.M (2014) Informasjonsutveksling mellom 1. og 2.linjetjenesten i forhold til eliminasjon. Presentasjon på Nasjonal konferanse for NSF's Faggruppe for Sykepleiere i Urologi (FSU-konferansen), Namsos 22.-23.mai 2014

Olsen, R.M., & Enmarker, I. (2014) The health care providers' experiences during the introduction of an intermediate care unit in a nursing home. Presentasjon på Fourth International Conference on Value and Virtue in Practice-Based Research, York 22.-23.juli 2014

Olsen, R.M., Hellzèn, O., Skotnes, L.H., & Enmarker, I. (2014) Breakdown in informational continuity of care during hospitalization of older home-living patients: A case study. *International Journal of Integrated Care*, 2;14:e012

Omli, R. (2014) Urinlatingsplager hos hjemmeboende. Presentasjon på Nasjonal konferanse for NSF's Faggruppe for Sykepleiere i Urologi (FSU-konferansen), Namsos 22.-23.mai 2014

Moe, A. (2014) Livslyst hos hjemmeboende eldre. Presentasjon på Nasjonal konferanse for NSF's Faggruppe for Sykepleiere i Urologi (FSU-konferansen), Namsos 22.-23.mai 2014

Saltnes, S.S.; Storhaug, K., Borge, C.R., Enmarker, I., & Willumsen, T. (2014) Oral health-related quality-of-life and mental health in individuals with chronic obstructive pulmonary disease (COPD). *Acta Odontologica Scandinavica*, 73 (1) s. 14-20

Schaathun, H.G., Molnes, S.I., Berg, H., & Alnes,

R.G.E. (2014) Electronic Tracking of Users With Cognitive Impairment (Contrasting a Literature Review With Local Experience). *CEUR Workshop Proceedings*, 1251, 73-90.

Thorsnes, S.L., Blindheim, K., & Brataas, H.V. (2014) Next of kin of cancer patients – Challenges in the situation and experiences from a next of kin course. *European Journal of Oncology Nursing*. 18 (6), 578-584

Torvik, K., Nordtug, B., Brenne, I. K.R., & Rognstad, M.K. (2014) Smertelindring til pasienter og brukere av sykehjem og hjemmebaserte tjenester i Midt-Norge. Presentasjon av poster på Norsk smertekonferanse, Oslo 9.-10.januar 2014.

Wannebo, W., & Devik, S.A. (2014) Tverrfaglig samhandling kan gi riktigere legemiddelbehandling blant eldre. I: B. Nordtug, L-M Sjöblom, & W. Wannebo (Red.), *Sammen fremmer vi helse. Helsefremming gjennom sosial støtte og samhandling.* (s.129-137). Levanger: Avdeling for Helsefag ved Høgskolen i Nord-Trøndelag i samarbeid med Forlaget Helse-Frelse. ISBN 978-82-93074-11-3.

ÅRSMELDING VEST

ORGANISERING OG DRIFT

Senter for omsorgsforskning, Vest ble etablert i 2008, og består av et partnerskap mellom tolv institusjoner:

- Høgskolen i Bergen (vertsinstitusjon)
- Høgskolen Stord/Haugesund
- Høgskulen i Sogn og Fjordane
- Høgskolen Betanien
- Haraldsplass diakonale høgskole
- Universitetet i Bergen
- Universitetet i Stavanger
- Uni Rokkansenteret
- Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Hordaland
- Helse Bergen
- Helse Førde
- Helse Fonna

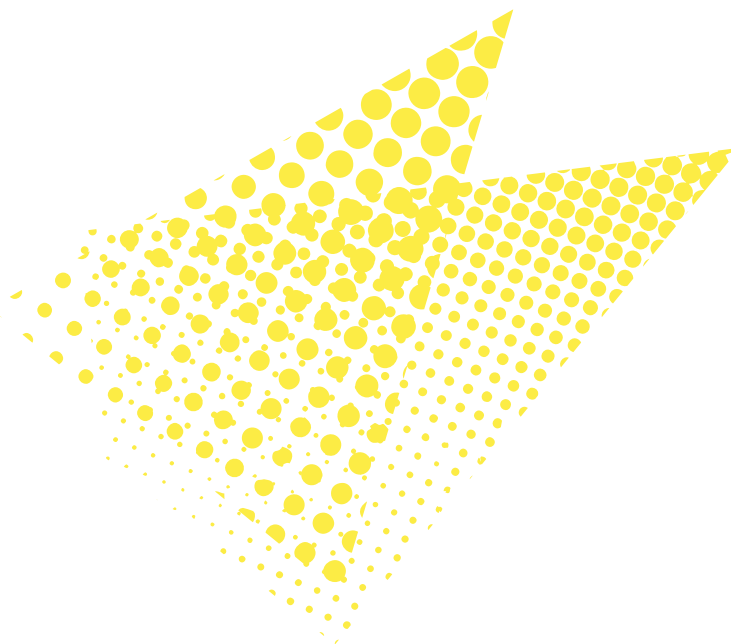
Senteret har en partnerskapsgruppe bestående av

representanter fra alle de tolv partnerinstitusjonene og en styringsgruppe som består av ni representanter fra partnerinstitusjonene. Partnerskapsgruppen har hatt ett møte og styringsgruppen tre møter i 2014.

Senteret har ved utgangen av året 21 ansatte fordelt på ca. 10,5 årsverk knyttet til prosjekter i senterets regi. I tillegg bidrar en rekke faglig tilknyttede fra Høgskolen i Bergen og fra partnerinstitusjonene i delprosjekter.

ANSATTE I SENTERET

LEDELSE	
Førland, Oddvar	Daglig leder (t.o.m. august 2014), forskningsfaglig veileder overfor Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester og medansvarlig for å etablere omsorgsbiblioteket, 100 %
Jacobsen, Frode Fadnes	Forskningsleder og professor, 100 %
Karianne Akselberg	Senterkoordinator fra september 2014, 50%
PROSJEKTANSATTE	
Berge, Mari Synnøve	PhD-stipendiat, 75 %
Børsheim, Ingebjørg	Høgskolelektor, 5%
Ciamulski, Tomasz	Førsteamanuensis, 30 %
Dewing, Janet	Professor II, 10% (fra 1. des)
Drageset, Jorunn	Professor, 100 %
Folkestad, Bjarte	20% (utleid frå Uni Rokkan)
Hjelle, Kari	Førsteamanuensis, 15 %

Langeland, Eva	Førsteamanuensis, 70%
Mekki, Tone Elin	Førstelektor (arbeidet med PhD-prosjekt), 75%
Skutle, Olbjørg	Høgskolelektor, 7%
Sortland, Oddrunn Elin	PhD-stipendiat, 75%
Sudmann, Tobba	Førsteamanuensis, 25
Tuntland, Hanne	Førstelektor (arbeidet med PhD-prosjekt), 75%
Tveit, Eva Marie	Post.doc., 50 %
Øvsthus, Knut	Professor, 15 %
Øye, Christine	Post.doc., 50 %
Ågotnes, Gudmund	PhD-stipendiat, 100 %

UTVALG AV ANSATTE FRA PARTNERINSTITUSJONENE SOM ER FAGLIG TILKNYTTET SENTERET I PÅGÅENDE PROSJEKTER:

Alsvåg, Herdis: Professor Haraldsplass diakonale høgskole

Boge, Jeanne: Førsteamanuensis Høgskolen i Bergen

Christensen, Karen: Professor Universitetet i Bergen, sosiologisk institutt

Drageset, Sigrunn: Førsteamanuensis Høgskolen i Bergen

Dåvøy, Grethe: Førstelektor Høgskolen i Bergen

Eide, Petrin: Førstelektor Høgskolen i Bergen

Folkestad, Helge: Førsteamanuensis Høgskolen i Bergen

Furnes, Bodil: Førsteamanuensis Universitetet i Stavanger

Giske, Tove: Førsteamanuensis Haraldsplass diakonale høyskole

Graverholt, Birgitte: PhD-stipendiat Høgskolen i Bergen

Karlsson, Bengt: Professor II Universitetet i Stavanger

Kjerstad, Egil: forsker Uni Rokkansenteret

Martinsen, Kari: Professor emeritus Høgskolen i Harstad og Haraldsplass diakonale høyskole

Midtbø, Toril: Førstelektor Høgskolen i Sogn og Fjordane

Petersen, Karin Anna: Professor Universitetet i Bergen

Ramvi, Ellen, post.doc.: Universitetet i Stavanger

Rehnsfeldt, Arne: Professor Høgskolen Stord/Haugesund

Rykkje, Linda: PhD-stipendiat Høgskolen Stord/Haugesund

Råholm, Maj-Britt: Professor Høgskolen i Sogn og Fjordane

Sandvoll, Anne Marit: Førsteamanuensis Høgskolen i Sogn og Fjordane

Synnes, Oddgeir: Førsteamanuensis Betanien diakonale høyskole

Testad, Ingelin: Førsteamanuensis II Universitetet i Stavanger

Vevatne, Kari: Instituttleder Universitetet i Stavanger

I tillegg samarbeider vi i prosjekter med forskere utenfor partnerinstitusjonene.

FORSKNING OG UTVIKLINGSARBEID

Forskningsprofil:

Senter for omsorgsforskning Vest konsentrerer sin forskningsinnsats omkring institusjonelle betingelser for kompetanse og kvalitet i omsorgstjenestene, med hovedvekt på eldreomsorg i kommunene. Det er vedtatt strategiplan for perioden 2012-2016 med følgende satsingsområder:

Sammenliknende omsorgstjenesteforskning, ledet av professor Frode F. Jacobsen og professor Karen Christensen
Implementeringsforskning i omsorgstjenestene, ledet av førstelektor Tone Elin Mekki

Individer og individuelle forløp i omsorgstjenestene, ledet av førsteamanuensis Jorunn Drageset og førsteamanuensis Eva Langeland

Omsorgsfilosofi, ledet av professor Herdis Alvsvåg

Senter for omsorgsforskning Vest leder flere forskningsprosjekter rettet mot helse- og omsorgstjenestene i kommunene:

- Et fireårig prosjekt med midler fra Norges Forskningsråd som avsluttes 31.03.2015 (MEDCED-prosjektet): Det forskes på effekt og implementering av en undervisnings- og veiledningsmodell for ansatte på 24 sykehjem på Vestlandet, samt lærings- og fagutviklingsprosesser på sykehjemmene. Dette er en randomisert kontrollert studie kombinert med kvalitative intervju (nærmere omtalt i årsmelding for 2012).
- Et fireårig PhD-prosjekt med midler Høgskolen i Bergen, Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester i Hordaland, Haraldsplass diakonale høyskole, Høgskolen Betanien, Høgskolen Stord/Haugesund og Helse Bergen som undersøker institusjonelle betingelser for

sykehusinnleggelse fra sykehjem. Prosjektet avsluttes i 2015.

- Et treårig prosjekt med midler fra Regionalt forskningsfond Vestlandet knyttet til forskning på implementering av omsorgsteknologi i kommunesektoren (Lindåsprosjektet: Teknologi som støtte i omsorgstjenestene). Prosjektet avsluttes i 2016.
- Et treårig prosjekt med tittel «Radcare: Care support for elderly and disabled people by radar sensor technology» med fokus på ny teknologiutvikling og implementering av denne til mennesker med hjelpebehov. Prosjektet er et polsk-norsk samarbeidprosjekt som hadde oppstart i 2013 og som er finansiert av EØS-samarbeidsmidler.
- Et treårig prosjekt på oppdrag fra Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester i Hordaland/ Helsedirektoratet om det kommunale landsomfattende tiltaket «forebyggende hjemmebesøk til eldre». Prosjektet undersøker regional og nasjonal utbredelse av tiltaket, dets innhold og profil og de eldres og de ansattes erfaringer, og drives i samarbeid med de fire utviklingssentrene på Vestlandet i perioden 2012-15.
- Postdoc-prosjektet «Eldre kreftpasienter på sykehjem»: Beskrivelse av helsereelatert livskvalitet, mestring, sosial støtte – en longitudinell studie». Prosjektet er finansiert av postdoc-midler fra Kreftforeningen og går i 2015 inn i sitt avsluttende år.
- Et treårig prosjekt som skal undersøke effekt og erfaringer med innføring av hverdagsrehabilitering i Voss kommune (randomisert kontrollert studie kombinert med kvalitative intervju). I prosjektet samarbeider senteret med Voss kommune, Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Hordaland, Voss sjukehus, Funksjonshemmedes felles

organisasjon og Uni Rokkansenteret. Oppstart i 2013 med forskningsmidler fra Regionalt forskningsfond Vestlandet.

- Senteret fikk høsten 2013 oppdrag fra Helsedirektoratet om å gjennomføre følgeevaluering av 39 kommuner som har fått statlige midler til implementering av modeller for hverdagsrehabilitering. Følgeevalueringen skal undersøke effekt for brukerne og økonomiske konsekvenser for kommunene og skal pågå fra 2014-16.
- Forskernetverket «Omsorgens grunnlag, fenomener og vilkår» arbeider med grunnlagstenkning innenfor omsorgsfeltet. Gruppen har eksistert siden 2009 og består av vitenskapelig ansatte fra seks av senterets partnerinstitusjoner. Det arrangeres seminarer og publiseres artikler og antologier. I 2014 ble boken «Rom for omsorg?» gitt ut på Fagbokforlaget.

Senter for omsorgsforskning Vest samarbeider med Senter for kunnskapsbasert praksis om følgende prosjekt (deler på stipendiatstilling):

- Akutt syke sykehjemsbeboere. Prosjektet, som finansieres av Høgskolen i Bergen gjennom KD-midler, gikk inn i sin avsluttende fase våren 2014.

Senter for omsorgsforskning Vest er ekstern partner i prosjektene:

- Voluntary work in Norwegian long term care – prevalence, forms, interaction with professionals and potentials for the future, ledet av Senter for omsorgsforskning Øst. Prosjektet er treårig med midler fra Norges Forskningsråd og fokuserer på Frivillig innsats og familieomsorg i pleie- og omsorgssektoren.
- Re-imagining Long-Term Residential Care: An

International Study of Promising Practices. Prosjektet er 7-årig (2010-2017) og finansieres av det Kanadiske forskningsrådet. Det er initiert og ledet av forskere ved York University, Toronto, Canada. Foruten Canada er også USA, Storbritannia, Tyskland, Sverige og Norge med i prosjektet, og Senter for omsorgsforskning Vest representerer den norske parten. Prosjektet fokuserer på institusjonsbasert eldreomsorg. Definerte områder som studeres er finansiering, organisering, tjenesteyting og regulering/monitorering. Deltakerlandenes «lovende praksiser» («promising practices») studeres i et sammenlignende perspektiv.

- Marketisation in eldercare (NordForsk og det svenske forskningsrådet, FAS), 2012-15.
- Contested spaces. Exploring how policy and practice shape Norwegian nursing homes, finansiert av Norges forskningsråd 2011-2015 og ledet fra NOVA.

I tillegg leder og deltar senteret i en rekke andre forsknings- og utviklingsprosjekter av kortere varighet. Disse er finansiert av samarbeidspartnere som Helse og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet, Fylkesmannen i Hordaland og Helse Bergen.

Senteret gir forskningsfaglig bistand og veiledning overfor de fire utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester på Vestlandet og koordinerer semestervise nettverkssamlinger mellom sentrene. Foruten utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester og Senter for omsorgsforskning Vest deltar Fylkesmennene i Rogaland, Hordaland og Sogn- og Fjordane, Regionalt senter for eldremedisin og samhandling og KS-vest på disse samlingene.

Senteret deltar dessuten i etableringen av nytt tidsskrift for

omsorgsforskning og i etableringen av Omsorgsbiblioteket: Nasjonalt dokumentasjonssenter for forskning, utvikling og innovasjon i helse- og omsorgstjenestene i kommunene. Tidsskriftet og biblioteket lanseres i 2015.

FORMIDLING OG NETTVERKSARBEID

Senter for omsorgsforskning Vest er medlem/partner i følgende internasjonale forskningsnettverk:

- Re-imagining Long-Term Residential Care: An International Study of Promising Practices (seks-landssamarbeid ledet av fra professor Pat Armstrong, York University, Toronto, Canada).
- Nordic Research Network on Marketisation in Eldercare ledet av professor Marta Szebehely, Stockholms universitet, Sverige
- Knowledge Utilization Colloquia som er et internasjonalt nettverk for implementeringsforskere.
- Tre av senterets PhD-studenter deltar på en 3-årig forskerskole i regi av European Academy of Nursing Science (deltakere fra over 30 europeiske land), med fokus på blant annet komplekse intervensjoner (MRC- guidelines).
- European Forum for Primary Care
- Senter for omsorgsforskning – Vest med sine partnerinstitusjoner har i 2014 publisert en rekke vitenskapelige artikler og bokkapitler i vitenskapelige antologier. Et utvalg av dette presenteres under.

Ansatte har i 2014 deltatt med innlegg og postere på konferanser i inn- og utland. Vi har i 2014 arrangert en seminarrekke knyttet til feltarbeidsmetodikk i pleie- og omsorgssektoren, og vært medarrangør på Helse- og

omsorgskonferansen i Hordaland, i samarbeid med USHT-Hordaland, Fylkesmannen i Hordaland og KS Vest.

Senteret har også bidratt med kronikker og reportasjer i aviser/massemedia.

Ansatte har sittet i nasjonal arbeidsgruppe i Helsedirektoratet knyttet til utvikling av kvalitetsindikatorer i sykehjem, ekspertgruppe for Nasjonalt læringsnettverk for gode pasientforløp, referansegruppe for Nasjonal kompetanseenhet for minoritetshelse (NAKMI) knyttet til Demens og eldre innvandrere og i fag- og styringsrådsgrupper for tre av Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester regionen.

UTVALG AV PUBLIKASJONER

1. Alsvåg, Herdis (2014). Mellomrommet – forutsetning for relasjon og dialog. I Herdis Alsvåg, Oddvar Førland & Frode F. Jacobsen (red.): Rom for omsorg? Bergen: Fagbokforlaget, s. 127-145.
2. Alsvåg, Herdis; Førland, Oddvar; Jacobsen, Frode F. (red.). (2014) Rom for omsorg? Bergen: Fagbokforlaget.
3. Alsvåg, Herdis; Førland, Oddvar; Jacobsen, Frode F. (2014). Rom, ting og mennesker. I Alsvåg, Herdis, Førland, Oddvar & Jacobsen, Frode F. (eds.). Rom for omsorg? Bergen: Fagbokforlaget, s.13-24.
4. Boge, Jeanne H. (2014). Funksjonaliteten til baderom i norske sjukeheimar. Senter for Omsorgsforskning Vest, ISBN 978-82-93269-87-8
5. Boge, Jeanne H. (2014). Den personlige hygienens historie. Sygeplejen, 8, s. 82 – 86

6. Boge, Jeanne H. (2014). Fråveret av velverberøring i sjukepleiefaget. I Herdis Alsvåg, Oddvar Førland & Frode F. Jacobsen (red.): Rom for omsorg? Bergen: Fagbokforlaget, s. 63-80.
7. Bukve, Oddbjørn & Kvåle, Gro. (2014). Eit lokalt helse- og velferdssystem under press. I: Samhandling og kvalitet i helseorganisasjonar. Universitetsforlaget 2014 ISBN 978-82-15-02341-0. s. 11-26
8. Bukve, Oddbjørn & Kvåle, Gro. (2014). Kvalitet og samhandling i eit komplekst system. I: Samhandling og kvalitet i helseorganisasjonar. Universitetsforlaget 2014 ISBN 978-82-15-02341-0. s. 186-195
9. Cappelen, Kathrine, Disch, Per Gunnar og Førland, Oddvar (2014). Forskning for bedre kommunale helse- og omsorgstjenester. En håndbok om hvordan kommunene kan medvirke og tilrettelegge for forskning. 2014-utgaven. Senter for omsorgsforskning: file:///C:/Users/ofr/Downloads/Forskningshandbok_trykkversjon_web%20(1).pdf
10. Caspari, Synnøve; Lohne, Vibeke; Rehnsfeldt, Arne Wilhelm; Sæteren, Berit; Slettebø, Åshild; Heggstad, Anne Kari Tolo; Lillestø, Britt; Høy, Bente; Råholm, Maj-Britt; Lindwall, Lillemor; Aasgaard, Trygve; Näden, Dagfinn. (2014). Dignity and existential concerns among nursing homes residents from the perspective of their relatives. Clinical Nursing Studies 2014 ;Volum 2.(3) s. 22-33
11. Christensen, Karen. & Guldvik, Ingrid. (2014): Migrant care workers searching for new horizons. Surrey: Ashgate
12. Christensen, Karen & Pilling, Doria. (2014): Policies of personalisation in Norway and England:

- On the impact of political context. *Journal of Social Policy*, vol.43, no.3, pp.479-496
13. Drageset, Jorunn; Espehaug, Birgitte; Hallberg, Ingalill R; Natvig, Gerd K. (2014). Sense of coherence among cognitively intact nursing home residents--a five-year longitudinal study. *Aging Ment Health*. Sep;18(7):889-96. doi: 10.1080/13607863.2014.896866.
 14. Drageset, Jorunn; Corbett Anne; Selbaek, Geir; Husebo, Bettina S. (2014). Cancer-Related Pain and Symptoms Among Nursing Home Residents: A Systematic Review. *J Pain Symptom Manage*. Apr 3. pii: S0885-3924(14)00147-X. doi: 10.1016/j.jpainsymman.2013.12.238 Review.
 15. Drageset, Jorunn; Eide, Geir E.; Harrington, Charlene; Ranhoff, Anette H. (2014). Acute hospital admission for nursing home residents without cognitive impairment with a diagnosis of cancer. *Eur J Cancer Care (Engl)*. Apr 23. doi: 10.1111/ecc.12205.
 16. Drageset, Sigrunn (2014) Mestring. I Haugan, Gørill & Rannestad, Toril. Helsefremmende arbeid i kommunehelsetjenesten. Cappelen Akademiske forlag.
 17. Dävøy, Grethe & Martinsen, Kari (2014). Skam på godt og vondt. I Herdis Alsvåg, Oddvar Førland & Frode F. Jacobsen (red.): Rom for omsorg? Bergen: Fagbokforlaget, s.93-109.
 18. Fossøy, Aud .B; Hauge, Solveig; Grov, Ellen .K. Grindagutar på sjukeheim: Tilsette sin erfaring med kulturprosjekt. *Nordisk tidsskrift for helseforskning 2013;Volum 9.(2) s. 42-57*
 19. Furnes, Bodil (2014). Å gi sorgen rom gjennom skriving – et sansefilosofisk perspektiv. I Herdis

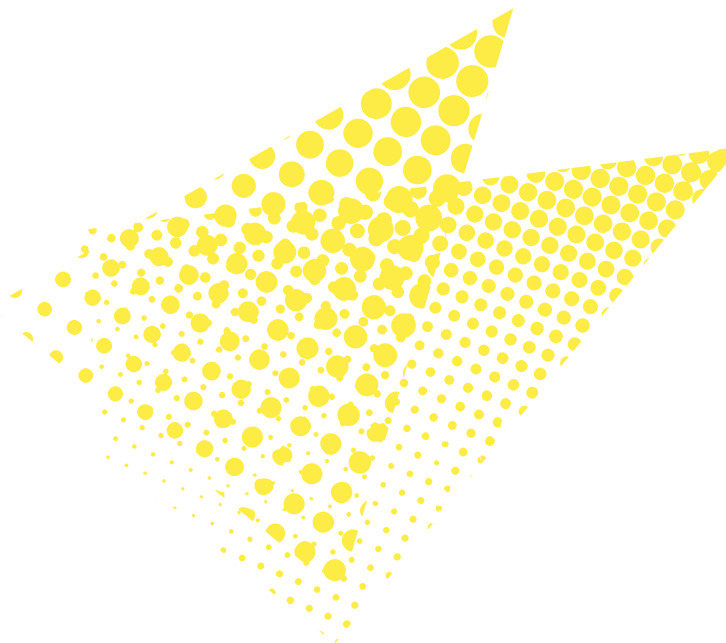
- Alsvåg, Oddvar Førland & Frode F. Jacobsen (red.): Rom for omsorg? Bergen: Fagbokforlaget, s.81-91.
20. Førland, Oddvar (2014): Rommets gavmildhet og omsorgen. I Herdis Alsvåg, Oddvar Førland & Frode F. Jacobsen (red.): Rom for omsorg? Bergen: Fagbokforlaget, s. 247-258.
 21. Førland, Oddvar (2014): Fagutvikling og praksisutvikling i kommunale helse- og omsorgstjenester. I: Haugan, Gøril og Rannestad Toril (red): Helsefremming i kommunehelsetjenesten. Oslo, Cappelen Akademiske Forlag.
 22. Førland, Oddvar og Skumsnes, Randi (2014). Forebyggende hjemmebesøk til eldre i Norge. Resultater fra en landsomfattende kommuneundersøkelse. Senter for omsorgsforskning – Rapportserie nr. 7/2014. http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/217477/1/Rapport7_14_web.pdf
 23. Giske, Tove (2014). Som ein dans – om pasientar og helsepersonell si innntoning på kvarandre i eit utgreiingsløp (s. 179-191). I H. Alsvåg, O. Førland & F. Jacobsen (Ed.). Rom for omsorg? Bergen, Norway: Fagbokforlaget, s. 179-191.
 24. Graverholt, Birgitte; Forsetlund, Louise; Jamtvedt, Gro. (2014): «Reducing hospital admissions from nursing homes: a systematic review.» *BMC health services research* 14.1 36.
 25. Graverholt, Birgitte (2014). «Acute hospital admissions from nursing homes. Rates and characteristics; unwarranted variation and effects of interventions to reduce them». Doctoral thesis, University of Bergen, 2014. (PhD avhandling)
 26. Guldvik, Ingrid; Christensen, Karen; Larsson,

- Monica (2014): Towards solidarity: working relations in personal assistance. *Scandinavian Journal of Disability Research*, vol.16, no. S1, pp.48-61
27. Haugan Gøril & Drageset, Jorunn. (2014). The hospital anxiety and depression scale--dimensionality, reliability and construct validity among cognitively intact nursing home patients. *J Affect Disord.* Aug;165:8-15. doi: 10.1016/j.jad.2014.04.042.
28. Hjelle, Kari Margrete; Johnson, Susanne Grødem; Alsaker, Sissel. (2014) Hvordan kan eldre hverdagskompetanse synliggjøres og anvendes i hverdagsrehabilitering? I: *Hverdagsrehabilitering*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-45886-4. s. 75-87, 189-194.
29. Jacobsen, Frode F. (2014). Continuity and change in Norwegian nursing homes, in the context of Norwegian welfare state ambitions. *Ageing International*. Published online 18. December 2014.
30. Jacobsen, Frode F. (2014). Omsorg for ting. I Alvsvåg, Herdis, Førland, Oddvar & Jacobsen, Frode F. (eds.). *Rom for omsorg?* Bergen: Fagbokforlaget, s.277-292.
31. Jacobsen, Frode F. (2014). De eldre integritet i en sykehjemskontekst. I Stein Husebø og Marianne Holm (eds.): *Omsorg ved livets slutt – en verdig alderdom?* Bergen: Fagbokforlaget, s.363-372.
32. Kvaal, Kari; Halding, Anne-Grethe; Kvigne, Kari (2014). Social provision and loneliness among older people suffering from chronic physical illness. A mixed-methods approach. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. Volum 28.(1) s. 104-111
33. Kvåle, Gro; Midtbø, Torill (2014). Kontinuitet

- som kvalitetsutfordring. I: *Samhandling og kvalitet i helseorganisasjonar*. Universitetsforlaget. ISBN 978-82-15-02341-0. s. 59-76
34. Landmark, Bjørg Th; Gran, Siv V; Grov, Ellen K. (2014). Ernæringsstatus blant pasienter i sykehjem og i hjemmesykepleien kartlagt ved hjelp av Ernæringsjournalen. *Klinisk Sygepleje 2014; Volum 28.(1) s. 4-14*
35. Langeland, Eva & Vårdal, Jennet. (2014). Betydningen av kunnskapen om salutogenese for psykisk helsearbeid. I: *Almvik, Arve & Borge, Lisbeth (red.) Å sette farger på livet. Helhetlig psykisk helsearbeid*. Bergen: Fagbokforlaget, s. 45-71
36. Langeland, Eva & Skogvang, Bente O. (2014). En salutogen tilnærming til personer med depresjon belyst spesielt med bruk av motstandsressursene fysisk aktivitet og friluftsliv. I: *Haugan, Gørill & Rannestad, Toril. Helsefremmende arbeid i kommunehelsetjenesten*. Cappelen Akademiske forlag. Publisert 23. september.
37. Laugaland, Kristin; Aase, Karina; Waring, Justin. (2014) Hospital discharge of the elderly—an observational case study of functions, variability and performance shaping factors. *BMC Health Services Research* 14:365.
38. Laugaland, Kristin & Aase, Karina (2014). The demands imposed by a health care reform on clinical work in transitional care of the elderly: A multi-faceted Janus. *Forthcoming In Wears Robert L; Hollnagel Erik, Braithwaite, Jeffrey. Resilience in everyday clinical work*. Ashgate
39. Lloyd, Liz, Banerjee, Albert, Harrington, Charlene, Jacobsen, Frode F., Szebehely, Marta (2014). *It's a scandal!*

- Comparing the causes and consequences of nursing home media scandals in five countries. *International Journal of Sociology and Social Policy* No.1/2, Vol.34, pp.2-18.
40. Lohne, Vibeke; Rehnsfeldt, Arne W; Råholm, Maj-Britt; Lindwall, Lillemor; Caspari, Synnøve; Sæteren, Berit; Høy, Bente; Lillestø, Britt; Heggstad, Anne K.T; Slettebø, Åshild; Aasgaard, Trygve; Nåden, Dagfinn (2014). Family Caregivers' Experiences in Nursing Homes; narratives on human dignity and uneasiness. *Research in Gerontological Nursing* 7(6):265-272
41. Martinsen, Kari (2014). Vil du meg noe? – om sårbarhet og travelhet i helsevesenets rom. I Herdis Alvsvåg, Oddvar Førland & Frode F. Jacobsen (red.): *Rom for omsorg?* Bergen: Fagbokforlaget.
42. Midtbø, Torill & Råholm, Maj-Britt (2014). Når autonomien blir den verste fienden for pasienten. I Herdis Alvsvåg; Oddvar Førland; Frode F. Jacobsen (red). *Rom for omsorg*. Bergen: Fagbokforlaget, s 193-208
43. Netteland, Grete & Naustdal, Anne-Grethe. Risikofaktorer ved pasientovergangar. I Oddbjørn Bukve & Gro Kvåle (red.): *Samhandling og kvalitet i helseorganisasjonar*. Universitetsforlaget 2014 ISBN 978-82-15-02341-0. s. 117-136
44. Ramvi, Ellen (2014). Indre og ytre rom for omsorg. I Herdis Alvsvåg, Oddvar Førland & Frode F. Jacobsen (red.): *Rom for omsorg?* Bergen: Fagbokforlaget, s.147-161.
45. Rehnsfeldt, Arne; W; Lindwall, Lillemor; Lohne, Vibeke; Lillestø, Britt; Slettebø, Åshild; Heggstad, Anne K.T; Aasgaard, Trygve; Råholm, Maj-Britt; Caspari, Synnøve; Høy, Bente; Sæteren, Berit; Nåden, Dagfinn (2014). The meaning of dignity in nursing home care as seen

- by relatives. *Nursing Ethics* ;Volum 21(5) s. 507-517
46. Rehnsfeldt, Arne W. Långsiktigt omhändertagande i katastrofer på klinisk vårdvetenskaplig grund. Fagbokforlaget 2014 (ISBN 978-82-450-1603-1) 300
47. Rykkje, Linda L. (2014). Betydningen av kjærlighet og makt i omsorgsrelasjoner belyst ved teologen og filosofen Paul Tillich. I Herdis Alvsvåg, Oddvar Førland & Frode F. Jacobsen (red.): *Rom for omsorg?* Bergen: Fagbokforlaget, s.111-123.
48. Rykkje, Linda; Råholm, Maj-Britt. (2014) Understanding older peoples' experiences of dignity and its significance in caring-a hermeneutical study. *International journal for human caring* 2014 ;Volum 18.(1) s. 17-26
49. Solheim, Marit. (2014) Changes in Family and Informal Care in Norway. I: *Eldercare Policies in Japan and Scandinavia - Aging Societies East and West*. Palgrave Macmillan 2014 ISBN 978-1-137-40262-2. s. 119-156
50. Sortland, Oddrunn; Karin Anna Petersen (2014). Oppkomsten av vitenskapsteori og forskningsmetode i norsk sykepleieutdanning. *Klinisk Sygepleje* 2014; nr. 1, s. 45-58.
51. Stensletten, Kari; Bruvik, Frøydis; Espehaug, Birgitte; Drageset, Jorunn (2014). Burden of care, social support, and sense of coherence in elderly caregivers living with individuals with symptoms of dementia. *Dementia*. Online publication DOI: 10.1177/1471301214563319
52. Storm, M; Siemsen, I.M.D; Laugaland, K.A.; Dyrstad, D.N, Aase, K. (2014). Quality in transitional care of the elderly: Key challenges and relevant improvement measures. *International Journal of Integrated Care*. Vol 14.
53. Sudmann, Tobba T. (2014). Latter, omsorg og engasjement.

- I Herdis Alsvåg, Oddvar Førland & Frode F. Jacobsen (red.): Rom for omsorg? Bergen: Fagbokforlaget, s. 163-177.
54. Sudmann, Tobba Therkildsen; Ihle, Ragnhild. (2014). Health Encounters with Minority Patients - Changing Perspectives from Tolerance and Intercultural Communication to Empowerment and Shared Decision-Making. FLEKS - Scandinavian Journal of Intercultural Theory and practice 2014 ;Volum 1.(2)
55. Synnes, Oddgeir. (2014) Poesi og forteljing som eksistensiell omsorg. I M.S. Holm & S. Husebø (red.) En verdig alderdom: omsorg ved livets slutt. Bergen: Fagbokforlaget, 239-249.
56. Synnes, Oddgeir. (2014) Eierskap og fortelling: medbestemmelse i arbeid med livshistorier innen palliasjon. OMSORG: Nordisk tidsskrift for palliativ medisin, 2: 15-19.
57. Synnes, Oddgeir. (2014) Staden og naturen i forteljingar til alvorleg sjuke og døydande. I Herdis Alsvåg, Oddvar Førland & Frode F. Jacobsen (red.): Rom for omsorg? Bergen: Fagbokforlaget, s.259-275.
58. Torkildsen, Kari Marie; Eriksson, Katie; Råholm, Maj-Britt. (2014). Kierkegaard's works of love reflected through the lens of caring. International journal for human caring 2014 ;Volum 18.(3) s. 36-41
59. Tuntland, Hanne & Ness, Nils Erik (2014). Hverdagsrehabilitering. Oslo: Gyldendal akademisk.
60. Tuntland, Hanne. (2014a). Hva bør kartlegges i hverdagsrehabilitering? Hverdagsrehabilitering (pp. 89-100-195-204): Gyldendal Akademisk
61. Tuntland, Hanne. (2014b). Hva er utviklingen og effekten av hverdagsrehabilitering utenfor Skandinavia? Hverdagsrehabilitering (pp. 170-184-205-207): Gyldendal Akademisk.
62. Tuntland, Hanne. (2014c). Hvem kan ha nytte av hverdagsrehabilitering? Hverdagsrehabilitering (pp. 53-61): Gyldendal Akademisk.
63. Tuntland, Hanne, & Ness, Nils E. (2014). Hva er hverdagsrehabilitering? Hverdagsrehabilitering (pp. 21-40): Gyldendal Akademisk.
64. Tuntland, Hanne; Espehaug, Birgitte; Førland, Oddvar; Hole, Astri Drange; Kjerstad, Egil; Kjekken, Ingvild (2014): Reablement in community-dwelling adults: study protocol for a randomised controlled trial. BMC Geriatrics 2014 ; Volum 14.(139)
65. Tveit, Eva M. (2014). Knowing the patient? A discussion of person-centered care and staff culture at Norwegian nursing homes. Ethnologia Scandinavica Vol.44, s.75-88.
66. Valaker, Irene. Et helhetlig behandlingsforløp: om samhandling rundt pasienter. I: Samhandling og kvalitet i helseorganisasjonar. Universitetsforlaget 2014 ISBN 978-82-15-02341-0. s. 98-116
67. Øye, Christine. (2014). Omsorg for den offentlige sfære – betraktninger om frivillighet og tvang i lys av Hannah Arendts tanker om frihet og handling, I: (red.), H. Alsvåg, O. Førland, & F.F. Jacobsen, Rom for Omsorg?, Bergen: Fagbokforlaget, s. 43-62.

ORGANISERING OG BEMANNING

Senter for omsorgsforskning, Østlandet er organisert som en integrert del av avdeling for helse, omsorg og sykepleie ved Høgskolen i Gjøvik.

Senteret hadde ved utgangen av 2014 15 ansatte, i ulike stillingsbrøker, totalt 10 årsverk. Dette inkluderer 3 stipendiater. Det har i 2014 vært jobbet målrettet med rekruttering. Etter økte bevilgninger knyttet til Senterets regionale og nasjonale rolle, var det behov for nyansettelser. I løpet av året startet to nye forskere i 100 % stilling, en journalist i 50 % stilling samt to forskere i 20 % bistillinger. Vi vil jobbe videre med rekruttering inn i 2015. Vi er i avslutning på ansettelsesprosessen av ny professor, etter at Tor Inge Romøren gikk av med pensjon i desember. Vi har videre startet prosessen med å rekruttere en forsker med god kvantitativ kompetanse,

samt en forsker som vil gå inn i et svangerskapsvikariat. Vi vil også styrke «informasjonsavdelingen» ytterligere for drift av Omsorgsbiblioteket.

FORSKNING OG PROSJEKTAKTIVITETER

Senteret har sin hovedaktivitet innenfor omsorgstjenesteforskning. Grunnstammen i forskningsaktiviteten ved senteret i 2014 var seks større prosjekter, der tre er doktorgradsprosjekter:

- Frivillig arbeid i pleie- og omsorgsektoren (Tor Inge Romøren, Nina Beate Andfossen, Marianne Skinner)
- Evaluering av Omsorgsplan 2015 (Laila Tingvold, Tor Inge Romøren, Bente Ødegård Kjøs, Anders Kvale Havig)
- Evaluering Samhandlingsformen – øyeblikkelig hjelp tilbud i kommunene (Marianne Skinner, Tor Inge Romøren)
- Eldre på flyttefot (Tor Inge Romøren)
- Lokalmedisinsk senter som ide og interkommunalt samarbeid (Siv Magnussen)
- Velferdsteknologi i helse- og omsorgstjenesten (Randi Stokke)

SAMARBEID/OPPDRAGSPROSJEKTER

- MIRID, Municipal Innovation Research for Institutional Development, Samarbeidsprosjekt mellom Høgskolen på Lillehammer, Høgskolen I Gjøvik og SINTEF Raufoss Manufacturing (Finansiert av RFF Innlandet)
- Yngre brukere i hjemmetjenestene – med fokus på unge som havner utenfor skole og jobb, Finansiert av Helsedirektoratet

- Forebyggende hjemmebesøk, Hamar og Gjøvik kommune
- «Ferdig rehabilitert men ikke ferdig» - kognitiv rehabilitering til yngre brukere, Bærum kommune
- Evaluering av studiet «Pårørendearbeid i lindrende omsorg», Hamar kommune
- Følgeevaluering, Velferdsteknologi «Trygg i hjemmet», Vestre-Toten og Søndre-Land kommune
- Tiltak rettet mot pårørende med store omsorgsoppgaver, Gjøvik kommune

Det har i 2014 vært stor aktivitet. Hovedfokus har i år vært skriving knyttet til evalueringen av Omsorgsplan 2015 og datasamling knyttet til Frivillighetsprosjektet. På slutten av 2014 mottok vi også melding om at tilgang til IPLOS data, samt den koblede filen mellom IPLOS og Norsk pasientregister var klar. Analysearbeid og skriving på dette materialet vil bli viktige aktiviteter i 2015.

I 2014 har senteret hatt økt forskningsaktivitet på bruk av velferdsteknologi i kommunale helse- og omsorgstjenester. Vi har en stipendiat som jobber med tematikken, samt at vi har rekruttert kompetanse innenfor dette området som jobber aktivt med prosjektutvikling og nettverksbygging, både nasjonalt og internasjonalt. Senteret fikk også i oppdrag fra Helsedirektoratet å koordinere forskningsnettverket knyttet til velferdsteknologiprogrammet. Som et ledd i dette leddet og vi en felles skriveprosess der søknad ble sendt til Praxis Vel programmet. Prosjektet fikk god evaluering, men vi fikk ikke støtte, og vil bli revidert med tanke på innsending til nye relevante utlysninger.

Senteret har i løpet av året, på forespørsel, deltatt i flere referansegruppemøter knyttet til ulik aktivitet i Helsedirektoratet. Vi har også deltatt aktivt inn i arbeidsgruppen for fagrapporten

om lindrende behandling og omsorg ved livets slutt.

Den første Stipendiaten som har gjennomført sitt arbeid ved senteret, Edith Roth Gjevjon, disputerte i juni.

FORMIDLING

Senteret har i 2014 formidlet sin aktivitet gjennom ulike kanaler, både vitenskaplige artikler, rapporter og en rekke fremlegg på møter og konferanser både nasjonalt og internasjonalt. Vi har også bidratt med undervisning i både bachelor og masterutdanninger ved Høgskolen i Gjøvik, samt deltatt i gjennomføring av studiet Helse og Omsorg i plan ved Høgskolen i Lillehammer.

SAMARBEIDSPARTER

Nettverksarbeid, kontakt og veiledning med Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) har også vært viktige oppgaver i 2014. I tillegg til aktiviteten vi tradisjonelt har gjennomført har vi i 2014 arrangert et skriveverksted. Totalt 10 deltager fra ulike Utviklingssentre har vært samlet på fire samlinger i løpet av året, der fokus har vært på skriving av fagtekster. Vi ser Utviklingssentrene som en viktig bidragsyter til det kommende Tidsskrift for omsorgsforskning. Skriveverkstedet har vært et ledd i å motivere og utvikle skrivekompetanse hos utviklingssentrene, slik at de kan fylle denne rollen på en god måte.

Senteret har fremdeles gode samarbeidsrelasjoner til Universitetet i Oslo og NOVA, og har også personer i bistillinger fra disse institusjonene. Det ble i 2013 formalisert

en samarbeidsavtale med Senter for Innovasjon i tjenesteteyting på Høgskolen i Lillehammer. Det har i 2014 vært arrangert en felles lesesirkel for å styrke det faglige grunnlaget innenfor temaet innovasjon i omsorg. Det jobbes også aktivt med utvikling av et felles prosjekt på bakgrunn av samarbeidsavtalen.

I tillegg til vår forskningsaktivitet har det i 2014 vært stor aktivitet knyttet til nasjonal koordinering. De fem sentrene har nå en rekke felles aktiviteter (se nedenfor for omtale av felles aktivitet), vi er ansvarlig for planlegging og koordinering, samt å være pådriver i felles prosesser. I 2014 har vi særlig jobbet aktivt med oppstart av både Omsorgsbiblioteket.no og Tidsskrift for omsorgsforskning.

Resultater Senteret har i 2014 videreutviklet fagmiljøet, både gjennom felles aktiviteter og nyrekruttering. Vi har gjennom ulike prosjekter og veiledning opprettholdt en tett kobling til praksisfeltet. Dette opplever vi som svært verdifullt i vårt arbeid med å utvikle gode praksisnære forskningsprosjekter. Vi har gjennom året fått på plass flere nye og dyktige medarbeidere som har med seg spennende kompetanse, nettverk og nye ideer. Vi har gjennom året jobbet systematisk med søknadsskriving og har nå flere prosjekter som begynner å ta form.

Vi har i 2014 vært inne i en aktiv skrivefase, som vil fortsette inn i 2015, på flere av våre prosjekter. Vi ser frem til gode publikasjoner som løfter frem viktige og sentrale temaer, særlig innenfor våre kjerneområder: Tjenestenes innhold, fordeling og kvalitet.

Utfordringer Vi opplever at senteret er etterspurt på mange arenaer, både internt på Høgskolen, i vår region og også i Helsedirektoratet. Dette er veldig positivt! Samtidig

medfører det mye arbeid som kommer oppå allerede planlagte aktiviteter. Dette medfører at arbeidsbelastningen til tider kan bli noe høy. Senteret vokser seg sterkere for hvert år. Vi opplever at vår hovedutfordring nå er knyttet til ny prosjektfiansiering. Senteret har flere prosjekter som avsluttet i 2015. Selv om vi jobber aktivt med søknadsutvikling, ser vi at det er utfordrende å skaffe finansiering. Senteret var ansvarlig, og samarbeidspartner i flere søknader som ble sendt i 2014, men uten å lykkes.

NASJONAL KOORDINERINGSROLLE

Det har vært stor aktivitet på tvers av sentrene i 2014. Sentrene har hatt fire felles samlinger. Fokus på samlingene har vært felles overordnet strategiarbeid, diskusjon av felles aktiviteter og forskningsarbeid. Diskusjon knyttet til utvikling av Omsorgsbiblioteket og Tidsskrift har vært særlig viktige saker i 2014.

DOKUMENTASJONSSENTER

I april kom Meld.St. 29 Morgendagens omsorg. Her gis de fem sentrene for omsorgsforskning en ny oppgave ved å være et dokumentasjonssenter med følgeforskning og formidling. Arbeidet med utvikling av både struktur og innhold til dette dokumentasjonssenteret har hatt stort fokus i 2014. En velfungerende arbeidsgruppe på tvers av de fem sentrene er godt i gang. I arbeidet har vi ønsket å hente innspill fra praksisfeltet. Det har derfor høsten 2014 vært arrangert fem regionale work-shops, der arbeidsgruppen har reist rundt og intervjuet og diskutert med personer som har ulike roller i

praksisfeltet. På bakgrunn av work-shopene er det utarbeidet et personas galleri som vil være en viktig ressurs i det videre arbeidet.

TIDSSKRIFT

Arbeidet med et nytt tidsskrift for omsorgsforskning har skutt fart i 2014. Innhold til første nummer, som etter planen kommer mai 2015 er langt på vei klart. Tidsskriftet vil bli distribuert i trykt utgave til alle landets kommuner, samt være tilgjengelig en digital versjon gjennom IDUN.

NASJONAL KONFERANSE FOR OMSORGSFORSKNING

Det ble arrangert nasjonal konferanse for omsorgsforskning – den 4. i rekken – på Quality Hotel Gardermoen 22.–23. oktober 2014. Konferansen hadde Prioritering og fordeling i omsorgstjenesten som overordnet tema. Utover dette hadde konferansen et bredt program. Deltagerne gav gode tilbakemeldinger både på program og organisering gjennom sin evaluering.

RAPPORTSERIE

Det har i 2014 vært ti utgivelser i Sentrenes felles rapportserie. Utgivelsene viser en bredde i tematikk og omhandler praksisnære problemstillinger.

INTERNASJONAL KONFERANSE

Sentrene arrangerte i mai en internasjonal konferanse «Re-directing the gaze: an international quest for promising practices in long-term residential care». Senter i omsorgsforskning, Vest var hovedansvarlig for organisering av konferansen som hadde et spennende program med innlegg fra en rekke land.

ÅRSMELDING SØR

ORGANISERING OG DRIFT

Senter for omsorgsforskning Sør ble etablert i desember 2008 og er et samarbeidsprosjekt mellom Universitetet i Agder (UiA) og Høgskolen i Telemark (HiT). Senterets geografiske nedslagsfelt er fylkene Aust-Agder, Vest-Agder, Telemark, Vestfold og Buskerud. Senter for omsorgsforskning - Sør finansieres med midler fra basistilskudd fra Norges forskningsråd og Helsedirektoratet, samt eksterne prosjektmidler og egenfinansiering. Senteret har i 2014 ansatt ny ledelse. Faglig leder er Bjørg Dale og daglig leder er Torhild Gregersen ved UiA. Stedlig leder og koordinator ved HiT er Solveig Hauge.

ANSATTE/TILKNYTTETE 2014

Bjørg Dale, førsteamanuensis, faglig leder, UiA, 40% stilling
Torhild Gregersen, daglig leder, UiA, 100% stilling
Solveig Hauge, professor, stedlig leder HiT, 25% stilling

Per Gunnar Disch, førstelektor, HiT, 100% stilling
Kathrine Cappelen, forsker, HiT, 10% stilling
Børge Baklien, stipendiat HiT
Lars Bauger, stipendiat HiT
Marianne Eika, stipendiat, HiT
Anette Hansen, stipendiat, HiT
Bjørnulf Arntsen, stipendiat, UiA
Tina Barken Lien, eHelsestipendiat, UiA
Kari Sundsli, stipendiat, UiA

TILKNYTTET PÅ PROSJEKTBASIS

Sigrunn Hvalvik, førsteamanuensis, HiT
Solveig Tomstad, førsteamanuensis, UiA
Ulrika Söderhamn, professor, UiA
Mariann Fossum, førsteamanuensis, UiA
Åshild Slettebø, professor, UiA
Hans Inge Sævareid, førsteamanuensis, UiA
Dag Olaf Torjesen, professor, UiA
Marthe M. Fensli, førstelektor, UiA
Ragnhild Skaar, førstelektor, UiA
Sylvi Monika Flateland, førstelektor, UiA
Kari Sundsli, førsteamanuensis, UiA
Gro Lorentzen, førstelektor, HiT
Runar Bakken, dosent, HiT
Elisabeth Aase, høgskolelektor, HiT
Ingunn Lia, høgskolelektor, HiT
Anne K. Malm, høgskolelektor, HiT
Janet Ververda, høgskolelektor, HiT
Vegard Snartland, høgskolelektor, HiT
Marit Skraastad, prosjektmedarb, USHT Telemark

FORSKNING OG UTVIKLINGSARBEID

Senter for omsorgsforskning Sør har valgt å synliggjøre sin forskningsprofil innen tre overordnede områder/nivåer:

- Samfunnsnivået
- Kulturnivået
- Personnivået

I løpet av 2014 har senteret hatt flere prosjekter innen hvert av disse områdene. Sett under ett har den faglige virksomheten ved senteret i 2014 hatt en tematisk bredde som på en god måte reflekterer praksisfeltets kunnskapsbehov. FoU-virksomheten omfatter både større forskningsprosjekter og mindre utviklingsprosjekter.

PÅGÅENDE DOKTORGRADSPROSJEKTER 2014:

- Stipendiat Solveig Tomstad (UiA) Fullført doktorgrad mars 2014: «Being old and at risk for undernutrition – studies of aspects of self-care among home dwelling older people and nursing home patients»
- Stipendiat Kari Sundsli (UiA) (fullført doktorgradsløp januar 2015): «Self-care and health among home dwelling people in Southern Norway»
- Stipendiat Bjørnulf Arntsen (UiA): «Interkommunalt samarbeid om helsetjenester i Norge - mellom selvstyre og samstyre».
- Stipendiat Tina Barken Lien (Senter for eHelse og omsorgsteknologi UiA): «Living with COPD and being followed up through telemedicine Studies about COPD patients' health-related quality of life and cooperation with nurses in a telemedical centre».

- Forsker Kathrine Cappelen (HiT): «Patient safety in nursing homes».
- Stipendiat Marianne Eika (HiT): «The transition of older patients into long-term care units in nursing homes».
- Stipendiat Anette Hansen (HiT): «Ivaretatt eller glemt? En studie om ivaretagelse av psykososial helse til hjemmeboende eldre med demens»
- Stipendiat Børge Baklien (HiT). «God psykisk helse og relasjon».
- Stipendiat Lars Bauger (HiT). «Psykisk helse og aldring».

FORSKNINGS- OG UTVIKLINGSPROSJEKTER I 2014 (INKLUSIV AVSLUTTEDE OG PÅBEGYNT)

- 4-årig NFR- finansiert forskningsprosjekt: «Self-care and health among older home-dwelling people in southern Norway». Forskere ved SOF Sør: Ulrika Söderhamn, Bjørg Dale, Olle Söderhamn, PhD stipendiat Kari Sundslø. Hovedprosjektet avsluttet våren 2014. Videre testing av instrumenter fortsetter inn i 2015.
- «Evalueringssprosjekt av Etikkarbeid i kommunene i Aust- og Vest-Agder». Samarbeid med USHT Aust-Agder og Vest-Agder. Forskere fra SOF – Sør (UiA): Åshild Slettebø, Ulrika Söderhamn, Helga Tofte Kjøstveit
- «Forskning for bedre kommunale helse- og omsorgstjenester – En håndbok om hvordan kommunene kan medvirke og tilrettelegge for forskning». Samarbeidsprosjekt på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet: Oddvar Førland ved Senter for omsorgsforskning-Vest, og Kathrine Cappelen og Per Gunnar Disch ved Senter for omsorgsforskning-Sør (HiT). Ferdigstilt 2014

- «Opplæringsprogram i Aktiv omsorg». Prosjektansvarlige Per Gunnar Disch og Gro Lorentzen (HiT)
- «Older persons in transition». Intervjustudier av pasienter og pårørende i forbindelse med overflytting av pasienter mellom sykehus og eget hjem. Forskere ved SOF Sør: Sigrunn Hvalvik (HiT), Inger Åse Reiersen (HiT) og Bjørg Dale (UiA)
- «Risk for undernutrition and perceived health in older people. Nutritional screening and assessment». Fokus på helse og ernæringstilstand hos eldre med kognitiv svikt. Prosjekt ved hukommelsespoliklinikken ved Sørlandet Sykehus Arendal. Forsker: Ulrika Söderhamn (UiA)
- «Fra kaos til kontroll - helsepersonells vurderinger og tiltak i situasjoner som fører til utagering av personer med demens». USHT Telemark. Forskningsfaglig bistand: Solveig Hauge (HiT). Avsluttet 2014
- «Pensjonistforbundets aktivitetssenter». Oppdrag fra Pensjonistforbundet. Prosjektmedarbeidere Solveig Hauge (HiT) og Elisabeth Aase (HiT)
- «Villa Fredrikke. Frivillighetsarbeid i demensomsorgen». USHT Drammen. Forskningsfaglig bistand: Ulrika Söderhamn (UiA).
- Aksjon Sommer Jobb. Evalueringssprosjekt i Sandefjord kommune for å gi ungdommer innsikt i og erfaring med tjenester som blir tilbudt eldre. Mål: å gi kunnskap og øke rekruttering. USHT Vestfold. Forskningsfaglig bistand: Per Gunnar Disch (HiT).
- «Friskere liv med forebygging. Oppfølging av forebyggende hjemmebesøk til eldre over 78 år på Agder». USHT Aust-Agder. Forskningsfaglig bistand: Bjørg Dale (UiA)
- «Å forbygge fall. Fallforebygging i hjemmetjenesten».

USHT Telemark, USHT Vestfold og USHT Buskerud.

Forskningsfaglig bistand: Bjørg Dale (UiA).

- «Opplevelse av ensomhet blant eldre hjemmeboende» (fire delprosjekter). Prosjektmedarbeidere: Ulrika Söderhamn, Solveig Tomstad, Hans Inge Sævareid og Bjørg Dale (UiA), Kari Sundslø (Diakonhjemmet Høgskole). I samarbeid med USHT Aust-Agder
- «Frivillige i palliativ omsorg (FRIPO)». USHT Aust-Agder. Forskere/forskningsfaglig bistand: Ulrika Söderhamn, Marthe Fensli, Ragnhild Skaar og Sylvi Flatland (UiA)
- «Velferdsteknologi i kommunen. Kartlegging av kompetanse, kompetansebehov, planer og strategier for implementering». USHT Telemark, USHT Vestfold og USHT Buskerud. Forskningsfaglig bistand: Per Gunnar Disch (HiT).
- «Behov for ny kunnskap i kommunale helsetjenester».. Et samarbeidsprosjekt mellom forskere ved HiT og UiA. Forskningsgruppe: Solveig Hauge, Åshild Slettebø, Bjørg Dale, Sigrun Hvalvik, Astrid Sandmoe, Ulrika Söderhamn. Søknad utarbeides og sendes til NFR i 2015.
- «Tannhelsetilbudet til brukere av hjemmebaserte omsorgstjenester med rettigheter etter tannhelsesloven i region Sør». Oppdrag tannhelsetjenesten i region Sør v/ Ewa S. Szyszko Hovden. Medvirkende fra SOF: Per Gunnar Disch (HiT)
- «Towards a safer home living: Behavior classification as a method to detect unusual behavior for people living alone». Et forprosjekt. Forskere: Carlos Pfeiffer (HiT) og Solveig Hauge (HiT)

FORMIDLING OG NETTVERKSARBEID

Senteret har i 2014 fått ny ledelse, både faglig og daglig. Dette har medført et stort behov for å bli kjent med ulike samarbeidspartnere i regionen, spesielt utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester. Senteret har gjennom året hatt et nært samarbeid med utviklingssentrene, blant annet gjennom representasjon i fag- og styringsrådene. Senteret fikk ikke arrangert regional konferanse dette året, men vi har deltatt i flere regionale og nasjonale nettverkssamlinger, noe som har vært svært nyttig for å bli kjent med utviklingssentrene og de øvrige sentrene for omsorgsforskning nasjonalt.

Senteret hadde flere vitenskapelige bidrag på SOF's 4. Nasjonale omsorgskonferanse i som ble arrangert i oktober.

Senteret har også deltatt med bidrag på seminarer og konferanser, hatt en rekke foredrag og ulike typer nettverksaktiviteter i regi av statlige, regionale og kommunale myndigheter. Vi stilte på stand med «roll-up» under Åpen Dag, som ble arrangert på UiA, Kristiansand i november.

Senteret har vært profilert en rekke ganger gjennom innslag i media, både i aviser og radio. Eksempelvis i forbindelse med rapporten «Kommunal omsorg- i plan?» utarbeidet av E. Vetvik og P.G. Disch. Senteret har på denne måten har bidratt til å sette den omsorgspolitiske debatten på dagsorden.

I samarbeid med Senter for eHelse og omsorgsteknologi ved UiA arrangerte senteret temakveld for pårørende med tittel «Tidlig Demens» den 17.11. 2014.

Senterets hjemmeside er under oppdatering (www.omsorgsor.no), og den er en viktig kanal for informasjon til samarbeidspartnere og andre interesserte. Senteret har vært aktivt med i planlegging og igangsetting av det nyetablerte Omsorgsbiblioteket. Faglig leder og stedlig leder ved HiT er

med i redaksjonsgruppen til det nye tidsskriftet «Tidsskrift for omsorgsforskning», som kommer ut med første nummer våren 2015.

PUBLIKASJONER 2014

Brodtkorb K, Skisland AV, Slettebø Å, Skaar

R. (2014). Ethical challenges in care for older patients who resist help. *Nursing Ethics*. DOI: 0.1177/0969733014542672

Bergland A, Slettebø Å. (2014). Health capital in everyday life of the oldest old living in their own homes. *Ageing & Society*. 20 pages, DOI: <http://dx.doi.org/10.1017/S0144686X14000877>

Cappelen K, Disch PG, Førland O. (2014). Forskning for bedre kommunale helse- og omsorgstjenester. En håndbok om hvordan kommunene kan medvirke og tilrettelegge for forskning. Senter for omsorgsforskning (ISBN 978-82-93269-51-9).

Caspari S, Lohne V, Rehnsfeldt AW, Sæteren B, Slettebø Å, Heggstad AKT, Lillestø B, et al. (2014). Dignity and existential concerns among nursing home residents from the perspective of their relatives. *Clinical Nursing Studies*, 2(3), 22-33.

Eika M, Espnes GA, Söderhamn O, Hvalvik S. (2014). Experiences faced by next of kin during their older family members' transition into long-term care in a Norwegian nursing home. *Journal of Clinical Nursing*, 23, 2186-2195.

Eika M, Espnes GA, Hvalvik S. (2014). Nursing staff's

actions during older residents' transition into long-term care facility in a nursing home in rural Norway. *International Journal of Qualitative Studies on health and Well-being*, 9, 24105. doi:10.3402/qhw.v9.24105.

Hauge S. (2014). Å arbeide helsefremmande i møte med personar med demens. I: Haugan G, Rannestad T. *Helsefremming i kommunehelsetjenesten*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk ISBN 978-82-02-43658-2. s. 116-125.

Helleberg KM, Hauge S. (2014). «Like a Dance»: Performing Good Care for Persons with Dementia Living in Institutions. *Nursing Research and Practice*, 1-7.

Lohne V, Rehnsfeldt A, Råholm M-B, Lindwall L, Caspari S, Sæteren B, Høy B, Lillestø B, Heggstad AKT, Slettebø Å, et al. (2014). Family Caregivers' Experiences in Nursing Homes: Narratives on Human Dignity and Uneasiness. *Research in Gerontological Nursing*, 7(6), 265-272.

Sandmoe A, Hauge S. (2014). When the struggle against dejection becomes a part of everyday life: a qualitative study of coping strategies in older abused people. *Journal of Multidisciplinary Healthcare*, 7, 283-291.

Sandmoe A. (2014). *Vold mot eldre*. I Narud K. (Ed.). *Vold mot kvinner*. Oslo: Cappelen Damm.

Skaar R, Brodtkorb K, Skisland, AV-S, Slettebø Å. (2014). Organisering av helsetjenester til eldre i kommunen – noen etiske utfordringer. *Nordisk Sygeplejeforskning*, 4(4), 267-278.

Sundslø K, Söderhamn U, Espnes GA, Söderhamn O. (2014). Self-care telephone talks as a health promotion

intervention in urban home-living persons 75+ years of age: a randomized controlled study. *Clinical Interventions in Aging*, 9, 95-103.

Söderhamn U, Aasgaard L, Landmark B. (2014).

Attending an activity center: positive experiences of a group of home-dwelling persons with early-stage dementia. *Clinical Interventions in Aging*, 9, 1923-1931.

Söderhamn U, Kjøstvedt HT, Slettebø Å. (2014).

Evaluation of ethical reflections in community health care – a mixed methods study. Published online in *Nursing Ethics*.
Doi: 10.1177/0969733014524762

Thorvik KE, Helleberg KM, Hauge S. (2014). God

omsorg for urolige personer med demens: beredt og fleksibel. *Sykepleien Forskning*, 9(3), 236-242.

Wergeland J, Selbæk G, Høgset LD, Söderhamn

U, Kirkevold Ø. (2014). Dementia, neuropsychiatric symptoms and the use of psychotropic drugs among older people who receive domiciliary care: a cross-sectional study. *International Psychogeriatrics*, 26, 383-391.

Ødbehr LS, Kvigne K, Hauge S, Danbolt LJ. (2014). A

qualitative study of nurses' attitude towards' and accommodations of patients' expressions of religiosity and faith in dementia care. *Journal of Advanced Nursing*, 71(2), 359-369.

Ødbehr LS, Kvigne K, Hauge S, Danbolt LJ. (2014).

Nurses' and care workers' experiences of spiritual needs in residents with dementia in nursing homes: a qualitative study. *BMC Nursing*, 13(12), 1-9.

Aasgaard HS, Disch PG, Fagerstrøm L, Landmark

BT. (2014). Pårørende til aleneboende personer med demens. Erfaringer fra samarbeid med hjemmetjenesten etter ny organisering. *Nordisk Sykeplejeforskning*, 4, 114-128.

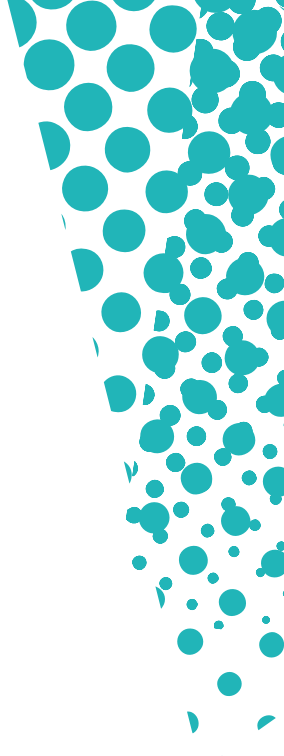
RAPPORTER I SOF SERIEN 2014

Dalland O. (2014). Om å bli vernepleier på jobben. En modell for utdanning i helse- og sosialfag: Evaluering av Modulbasert kompetanseheving i bachelor vernepleie deltid ved Høgskolen i Telemark 2009-2013. Rapportserie nr 2/2014.

Slettebø Å, Kjøstvedt HT, Söderhamn U. (2014).

Evalueringsprosjekt av etikkarbeid i kommunene i Aust- og Vest-Agder (EEKAVA). Rapportserie nr 4/2014.

Vetvik E, Disch PG. (2014). Kommunal omsorg –i plan? Status 2011 – utfordringer mot 2025. 2. utgave. Rapportserie nr 6/2014.

WWW.OMSORGSFORSKNING.NO